

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 27 Οκτωβρίου 2021
(OR. en)

13290/21

WTO 247

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία
Παραλαβής: 27 Οκτωβρίου 2021

Αποδέκτης: κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2021) 654 final

Θέμα: ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2021) 654 final.

σνημμ.: COM(2021) 654 final

Βρυξέλλες, 27.10.2021
COM(2021) 654 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών

{SWD(2021) 297 final}

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	Εισαγωγή	2
II.	Πλήρης αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ	9
II.1	Συναλλαγές με προτιμησιακούς εταίρους — κυριότερες εξελίξεις το 2020	9
II.2	Προώθηση της εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ: Παραδείγματα και για τις τέσσερις περιφέρειες (Ασία, Αμερική, Γειτονία και χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού)	13
III.	Υποστήριξη της αξιοποίησης των εμπορικών συμφωνιών από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	25
IV.	Αντιμετώπιση των εμποδίων και εξεύρεση λύσεων.....	32
IV.1	Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τα εμπορικά εμπόδια και η άρση τους κατά τη διάρκεια ενός έτους γεμάτου προκλήσεις.....	32
IV.2	Διευκόλυνση υποβολής καταγγελιών: Το ενιαίο σημείο εισόδου	41
V.	Διμερής και πολυμερής επιβολή των εμπορικών δεσμεύσεων: επίλυση διαφορών	43
V.1	Χρήση της επίλυσης διαφορών.....	43
V.2	Ανανέωση της ομάδας διαιτητών και εμπειρογνομόνων στον τομέα του εμπορίου και της βιώσιμης ανάπτυξης	46
V.3	Αντιμετώπιση των εμποδίων στην επίλυση διαφορών	47

Ετήσια έκθεση του 2021 σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή

I. Εισαγωγή

Πρόκειται για την πρώτη ενοποιημένη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με δράσεις για την εφαρμογή και την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών. Ακολουθεί τον διορισμό, στις 24 Ιουλίου 2020, του πρώτου **επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών (CTEO)** στην Επιτροπή, ο οποίος έχει την ευθύνη να επιβλέπει και να κατευθύνει την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή των εμπορικών συμφωνιών και ρυθμίσεων της ΕΕ, και ο οποίος έχει λάβει ρητή εντολή να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και στο Συμβούλιο και στο κοινό. Η παρούσα έκθεση, που θα δημοσιευτεί ετησίως, αποτελεί το κύριο μέσο για την εκτέλεση αυτής της εντολής.

Η στροφή προς μια **ακόμη πιο στιβαρή εφαρμογή και επιβολή** των εμπορικών δεσμεύσεων στο πλαίσιο της Επιτροπής υπό την προεδρία της κ. von der Leyen οφείλεται σε δύο βασικούς παράγοντες: Πρώτον, έπειτα από δεκαετή περίοδο εντατικών και επιτυχημένων διαπραγματεύσεων για την επέκταση του δικτύου προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, η τελευταία οφείλει τώρα να εστιάζει ολοένα και περισσότερο στην πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή τους. Δεύτερον, έχουν υπάρξει ουσιαστικότερες μεταβολές στο σκηνικό της παγκόσμιας εμπορικής πολιτικής τα τελευταία χρόνια και έχουν ανακύψει νέες προκλήσεις. Αυτό περιλαμβάνει διαρθρωτικές ανισορροπίες, ζητήματα που αφορούν τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και την πρόσβαση στην αγορά, καθώς και τη χρησιμοποίηση από μέρους των εμπορικών εταίρων της ΕΕ αδικαιολόγητων περιοριστικών μονομερών μέτρων ή ακόμη και οικονομικού εξαναγκασμού, οπότε η ΕΕ οφείλει να αντιμετωπίσει όλα αυτά τα ζητήματα με πιο δυναμικό τρόπο.

Διάρθρωση της έκθεσης

Η έκθεση καλύπτει **τέσσερις τομείς προτεραιότητας που αφορούν την εφαρμογή και την επιβολή**:

1. Πλήρης αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ (τμήμα II)·
2. Υποστήριξη της αξιοποίησης των εμπορικών συμφωνιών από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (τμήμα III)·
3. Αντιμετώπιση των εμποδίων και εξεύρεση λύσεων (τμήμα IV)· και
4. Διμερής και πολυμερής επιβολή των εμπορικών δεσμεύσεων: επίλυση διαφορών (τμήμα V).

Η έκθεση παρουσιάζει τον αντίκτυπο των σημαντικότερων από οικονομική άποψη εμπορικών συμφωνιών και δράσεων της Επιτροπής για την εξάλειψη των εμπορικών και επενδυτικών εμποδίων στις αγορές τρίτων χωρών. Συνδυάζει σε ενιαία έκθεση την προηγούμενη ετήσια

έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ¹ και το αντίστοιχο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, καθώς και την προηγούμενη ετήσια έκθεση σχετικά με τα εμπόδια στο εμπόριο και στις επενδύσεις². Περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες που ανέλαβε η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της στρατηγικής για την πρόσβαση στην αγορά με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά και την παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ προκειμένου να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, και καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή συνεργάζεται με την κοινωνία των πολιτών. Παρουσιάζει επίσης τα μέτρα επιβολής των εμπορικών συμφωνιών που έλαβε η Επιτροπή στο πλαίσιο των μηχανισμών επίλυσης διαφορών του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), στο πλαίσιο διμερών εμπορικών συμφωνιών και στο πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ για τα εμπόδια στο εμπόριο³. Τέλος, η έκθεση περιέχει στατιστικά στοιχεία σχετικά με το εμπόριο και τις επενδύσεις για τις 37 κύριες εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ για το 2020 (αγαθά) και το 2019 (υπηρεσίες) και καλύπτει σημαντικές εξελίξεις έως το τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2021.

Δεδομένου ότι η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου άρχισε να ισχύει μόλις την 1η Μαΐου 2021 (εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Ιανουαρίου), θα καλυφθεί από την έκδοση του 2022 της παρούσας έκθεσης.

Το **συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής**⁴ περιέχει πρόσθετες πληροφορίες που συμπληρώνουν το τμήμα II.2 της έκθεσης για καθεμία από τις 37 κύριες εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ που ίσχυαν για σημαντικό χρονικό διάστημα το 2020. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περιέχει επίσης πληροφορίες που συμπληρώνουν το τμήμα IV.1 της έκθεσης, ειδικότερα δε κατάλογο των νέων εμποδίων που καταγράφηκαν και εκείνων που άρθηκαν πλήρως ή εν μέρει το 2020.

Τομείς που καλύπτονται από χωριστή υποβολή εκθέσεων (μονομερή εργαλεία)

Οι ακόλουθοι τομείς εφαρμογής και επιβολής υπόκεινται σε αυτοτελή υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή:

1. Η χρήση **μέσων εμπορικής άμυνας** σε περίπτωση εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων και βλάπτουν τη βιομηχανία της ΕΕ, ή η ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση εμπορευμάτων παραποίησης/απομίμησης ή άλλων παραβιάσεων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) των εταιρειών της

¹ Η πρώτη έκθεση εκδόθηκε το 2017· Η 4^η και τελευταία έκθεση: COM(2020) 705, της 12ης Νοεμβρίου, είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)705&lang=el](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)705&lang=el).

² Η πρώτη έκθεση εκδόθηκε το 2010· Η 10^η και τελευταία έκθεση: COM(2020) 236, της 15ης Ιουνίου, είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)236&lang=el](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)236&lang=el).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1843 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που καθορίζει ενωσιακές διαδικασίες στον τομέα της κοινής εμπορικής πολιτικής για να διασφαλιστεί η άσκηση των δικαιωμάτων της Ένωσης στο πλαίσιο των κανόνων του διεθνούς εμπορίου, ιδίως αυτών που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (κωδικοποιημένο κείμενο) (ΕΕ L 272 της 16.10.2015, σ. 1).

⁴ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

ΕΕ στο εξωτερικό καλύπτονται από την ετήσια έκθεση για την εμπορική άμυνα⁵ και τις εναλλασσόμενες ανά διετία δημοσιεύσεις των εκθέσεων της Επιτροπής για τα ΔΔΙ⁶ και του καταλόγου παρακολούθησης της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας⁷.

2. Η από μέρους της Επιτροπής χρήση εργαλείων ελέγχου εξαγωγών και επενδύσεων, ιδίως του κανονισμού της ΕΕ για τον έλεγχο των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης⁸ και του μηχανισμού της ΕΕ για τον έλεγχο άμεσων ξένων επενδύσεων⁹ θα καλυφθεί από εκθέσεις που αναμένονται στα μέσα Νοεμβρίου του 2021, οι οποίες θα παράσχουν για πρώτη φορά λεπτομερή επισκόπηση των ελέγχων των στρατηγικών επενδύσεων και των εξαγωγών της ΕΕ. Εκθέσεις για το τελευταίο αυτό ζήτημα υποβάλλονται από το 2013 σε εθελοντική βάση. Σύμφωνα με τον νέο κανονισμό για τον έλεγχο των εξαγωγών, η ετήσια υποβολή εκθέσεων είναι πλέον υποχρεωτική και υπόκειται σε απαιτήσεις διαφάνειας.
3. Τέλος, πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία και τη δραστηριότητα παρακολούθησης και επιβολής στο πλαίσιο του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) της ΕΕ περιλαμβάνονται επίσης σε αυτοτελή έκθεση που εκδίδεται ανά διετία ή τριετία. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2021 η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την πρόταση για νέο κανονισμό¹⁰ σχετικά με το ΣΓΠ που θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2024.

Νέα εργαλεία που θεσπίστηκαν το 2020

Ως αποτέλεσμα της προτεραιότητας που δόθηκε στην αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2020 η Επιτροπή δημιούργησε επίσης **νέα εργαλεία που απευθύνονται άμεσα στις κοινότητες των ενδιαφερομένων μερών** προκειμένου να

⁵39η ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες της ΕΕ στον τομέα του αντανάκμπινγκ, των αντεπιδοτήσεων και των μέτρων διασφάλισης και σχετικά με τη χρήση μέσων εμπορικής άμυνας από τρίτες χώρες κατά της ΕΕ το 2020· <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0496&from=EN>.

⁶ Report on the protection and enforcement of IPR in third countries of 27 April 2021·

https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf

⁷Κατάλογος παρακολούθησης της παραποίησης/απομίμησης και της πειρατείας· Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (2020) 360 final της 14ης Δεκεμβρίου 2020·

https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159183.pdf

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/821, της 20ης Μαΐου 2021, περί κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης (αναδιατύπωση), (ΕΕ L 206 της 11.6.2021, σ. 1) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0821>) (πρώην κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 428/2009 του Συμβουλίου, της 5ης Μαΐου 2009 περί κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης, ΕΕ L 134 της 29.5.2009, σ. 1 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2009.134.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2009%3A134%3ATO)).

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/452 για τη θέσπιση πλαισίου για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ένωση (ΕΕ L 79I της 21.3.2019, σ. 1).

¹⁰https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/september/tradoc_159803.pdf

διασφαλίσει τη συμμετοχή τους στις προσπάθειες που καταβάλλει σ' αυτόν τον τομέα και να βελτιώσει την αποδοτικότητα των προσπαθειών αυτών.

- ✓ Τον Οκτώβριο του 2020, ανταποκρινόμενη σε συγκεκριμένα αιτήματα των ενδιαφερομένων μερών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή εγκαινίασε τη νέα δικτυακή πύλη «**Access to Markets**» (A2M)¹¹, η οποία παρέχει εύκολα προσβάσιμες και πολυγλωσσικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν στην πράξη οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, καθώς και ειδικές λειτουργίες που βοηθούν τους φορείς να χρησιμοποιούν τα πιο σύνθετα χαρακτηριστικά τους. Η δικτυακή πύλη A2M περιλαμβάνει ειδικά εργαλεία, τα οποία βοηθούν πολίτες και επιχειρήσεις όλων των μεγεθών να αξιοποιούν στο έπακρο τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ [για παράδειγμα, το εργαλείο αυτοαξιολόγησης των κανόνων καταγωγής (ROSA)]. Στόχος είναι να διευκολυνθεί περαιτέρω η πρόσβαση των επιχειρήσεων στις αγορές τρίτων χωρών.

- ✓ Τον Νοέμβριο του 2020 η Επιτροπή θέσπισε εντός της ΓΔ Εμπορίου ένα **ενιαίο σημείο εισόδου**¹² (ΕΣΕ), που συμπεριλαμβάνει μηχανισμό υποβολής καταγγελιών ο οποίος δίνει τη δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο μέρος που εδρεύει στην ΕΕ να υποβάλλει καταγγελίες για πιθανές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης τρίτων χωρών με τις διεθνείς εμπορικές δεσμεύσεις τους έναντι της ΕΕ. Το ενιαίο σημείο εισόδου διαχειρίζεται με ισότιμο τρόπο όλες τις καταγγελίες, είτε αφορούν την πρόσβαση στην αγορά, είτε αφορούν δεσμεύσεις στον τομέα του εμπορίου και της βιώσιμης ανάπτυξης, είτε αφορούν το ΣΓΠ. Αυτό το νέο εργαλείο είναι προσβάσιμο μέσω της δικτυακής πύλης A2M. Ένα σύνολο οδηγιών λειτουργίας¹³ επεξηγεί βήμα προς βήμα τις πληροφορίες που πρέπει να παρασχεθούν για την υποβολή καταγγελίας. Με βάση τους πρώτους μήνες λειτουργίας, οι οδηγίες αυτές επικαιροποιήθηκαν προκειμένου να καταστούν σαφέστερες και να υποστηρίξουν καλύτερα τη διαδικασία υποβολής καταγγελιών. Η κάλυψη και η λειτουργικότητα της δικτυακής πύλης A2M και του ενιαίου σημείου εισόδου θα εξακολουθήσουν να αναβαθμίζονται κατά τους προσεχείς δώδεκα μήνες, με βάση τις παρατηρήσεις που υποβάλλονται διαρκώς από ενδιαφερόμενα μέρη.

Η δημιουργία αυτών των νέων εργαλείων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν άμεσα από τα ενδιαφερόμενα μέρη συμπληρώνει τις δράσεις για την εφαρμογή και την επιβολή, οι οποίες δρομολογούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής **αυτεπαγγέλτως**, δηλαδή στο πλαίσιο των διοικητικών εξουσιών της ίδιας της Επιτροπής.

Η έκθεση εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο ο συνδυασμός των βελτιώσεων αυτών αποφέρει συγκεκριμένα αποτελέσματα, τα οποία προκύπτουν από:

¹¹ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/home>

¹² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_2134.

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159074.pdf

- Τη **συστηματικότερη χρήση των θεσμικών δομών** που θεσπίζονται βάσει των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ (ιδίως του δικτύου των επιτροπών και υποεπιτροπών των προτιμησιακών συμφωνιών της ΕΕ) προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των δεσμεύσεων από τρίτες χώρες και η άρση των εμποδίων πρόσβασης στην αγορά·
- Την ενεργό **κινητοποίηση του «οικοσυστήματος» της εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά** με σκοπό την πρόληψη και την αντιμετώπιση των εμπορικών εμποδίων, που περιλαμβάνει την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τους αντιπροσωπευτικούς φορείς των ενδιαφερομένων μερών της ΕΕ, τόσο στις Βρυξέλλες όσο και σε τρίτες χώρες (κινητοποίηση, για λογαριασμό της Επιτροπής, του δικτύου των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των πρεσβειών των κρατών μελών) για την αντιμετώπιση ζητημάτων μη συμμόρφωσης από μέρους τρίτων χωρών·
- Το υψηλό επίπεδο δραστηριοποίησης όσον αφορά την **προσφυγή σε μηχανισμούς επίλυσης διαφορών** στο πλαίσιο του ΠΟΕ και στο πλαίσιο διμερών εμπορικών συμφωνιών, όπου η ΕΕ έχει τώρα δρομολογήσει 4 τέτοιες δράσεις και έχει δικαιωθεί σε δύο από τις οικείες διαφορές το 2020 και στις αρχές του 2021, έναντι της Ουκρανίας και της Νότιας Κορέας, αντίστοιχα· καθώς και την ολοκλήρωση 2 ερευνών στο πλαίσιο του κανονισμού για τα εμπορικά εμπόδια·
- Τη διαρκή **κινητοποίηση των εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών** για την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών και ρυθμίσεων της ΕΕ, ιδίως των σχετικών δεσμεύσεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων μέσω των **εγχώριων συμβουλευτικών ομάδων (ΕΣΟ)** και φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών, και μέσω της στήριξης που παρέχεται στις δραστηριότητές τους, καθώς και των εταιρικών σχέσεων με διεθνείς οργανισμούς όπως η ΔΟΕ.

Νέες νομοθετικές πράξεις που θεσπίστηκαν το 2020 και το 2021

Στον τομέα της επιβολής των εμπορικών συμφωνιών υπό την ευρεία έννοια του όρου, από τον Ιανουάριο του 2020 η ΕΕ έχει **ενισχύσει τις νομικές πράξεις της που αφορούν την επιβολή**.

Στις 11 Οκτωβρίου 2020 άρχισε να ισχύει ο **κανονισμός της ΕΕ για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων**, γεγονός που σηματοδότησε την έναρξη λειτουργίας του μηχανισμού συνεργασίας¹⁴. Στις 12 Φεβρουαρίου 2021 άρχισε να ισχύει ο τροποποιημένος **κανονισμός της ΕΕ για την επιβολή των εμπορικών κανόνων**¹⁵, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της ενδεχόμενης παράλυσης των πλαισίων επίλυσης διαφορών της ΕΕ και διευρύνοντας το πεδίο εφαρμογής των διορθωτικών μέτρων που προκύπτουν από μια εμπορική διαφορά.

¹⁴ Βλ. υποσημείωση 9.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/167 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 654/2014 περί ασκήσεως των δικαιωμάτων της Ένωσης για την εφαρμογή και την επιβολή των διεθνών εμπορικών κανόνων (ΕΕ L 49 της 12.2.2021, σ. 1).

Τροποποιημένος κανονισμός της ΕΕ για τον έλεγχο των εξαγωγών, ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 9 Σεπτεμβρίου 2021¹⁶.

Ολοκλήρωση της εργαλειοθήκης

Τέλος, η Επιτροπή εξακολουθεί να προωθεί αρκετές άλλες σημαντικές νομοθετικές πράξεις και λοιπά μέσα για την ολοκλήρωση της εργαλειοθήκης. Ο συνδυασμός των εν λόγω πράξεων και μέσων διασφαλίζει ότι η ΕΕ θα είναι καλύτερα εξοπλισμένη για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του διεθνούς εμπορίου, ειδικότερα 1) με τα μέσα επιβολής (μέσω του κανονισμού επιβολής και της πολυμερούς προσωρινής ρύθμισης διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου) των δεσμεύσεων που ισχύουν κατόπιν διαπραγμάτευσης στο πλαίσιο εμπορικών συμφωνιών, 2) με αυτόνομες νομοθετικές πράξεις/λοιπά μέσα για τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παραδοσιακούς τομείς του εμπορίου και των επενδύσεων (π.χ. μέσο για τις ξένες επιδοτήσεις, δυνητική θέσπιση μέσου για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις), 3) με αυτόνομες νομοθετικές πράξεις/λοιπά μέσα για τη διασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων της ΕΕ σε οικονομικούς τομείς που συνδέονται κυρίως με την ασφάλεια (π.χ. έλεγχος ξένων επενδύσεων, έλεγχοι εξαγωγών, μηχανισμός αποτροπής των μέτρων εξαναγκασμού), και 4) με εργαλεία στήριξης των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για την πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι οι εξής:

- **Πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία μέσου για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις** η οποία, δεδομένης της προόδου που έχει επιτευχθεί στο Συμβούλιο¹⁷, αναμένεται πλέον να οριστικοποιηθεί κατά τους προσεχείς μήνες·
- Πρόταση της Επιτροπής σχετικά με νέα νομική πράξη για την αντιμετώπιση των **στρεβλώσεων που προκαλούνται από τις ξένες επιδοτήσεις**¹⁸ στην εσωτερική αγορά.
- Επικείμενη πρόταση της Επιτροπής σχετικά με νέα νομική πράξη για την αντιμετώπιση του **οικονομικού εξαναγκασμού** από τρίτες χώρες·
- Επικείμενη πρόταση της Επιτροπής σχετικά με νέες νομικές πράξεις για την **υποχρεωτική άσκηση δέουσας επιμέλειας και την αποψίλωση των δασών**.
- Έναρξη, το καλοκαίρι του 2021, **επανεξέτασης του σχεδίου δράσης των 15 σημείων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη**¹⁹.

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:206:FULL&from=EL>

¹⁷ Στις 2 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο ενέκρινε εντολή για διαπραγματεύσεις με το Κοινοβούλιο σχετικά με το μέσο για τις διεθνείς δημόσιες συμβάσεις· βλ. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9175-2021-INIT/en/pdf>

¹⁸ Πρόταση κανονισμού για τις ξένες επιδοτήσεις που στρεβλώνουν την εσωτερική αγορά, της 5ης Μαΐου 2021· [COM(2021) 223 final]· βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021PC0223&from=EN>

¹⁹ Η δημόσια διαβούλευση σχετικά με το σχέδιο δράσης των 15 σημείων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη ξεκίνησε στις 27 Ιουλίου και θα διαρκέσει έως τις 31 Οκτωβρίου 2021· https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=301.

Παράλληλα με τη συνεχιζόμενη, βασισμένη σε κανόνες και αναλογική χρήση παραδοσιακών εμπορικών μέσων (αντιντάμπινγκ, αντισταθμίσεις επιδοτήσεων), αυτά τα ενισχυμένα εργαλεία και η ανανεωμένη εστίαση της Επιτροπής στην επιβολή διασφαλίζουν τη συνέχεια της πολιτικής.

Καθώς η Επιτροπή εξακολουθεί να αναπτύσσει νέα και βελτιωμένα εργαλεία και μέσα για την αντιμετώπιση των πολλαπλών προκλήσεων όσον αφορά την εφαρμογή και την επιβολή, η συνεργασία με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη (επιχειρήσεις, οργανισμοί προώθησης του εμπορίου, κοινωνικοί εταίροι, ομάδες της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις) αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία, γεγονός που ισχύει και για τη συνεργασία με τρίτες χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις, προκειμένου να υλοποιηθούν οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί και να διασφαλιστεί ότι τα εργαλεία και τα μέσα θα εξακολουθούν να παράγουν απτά αποτελέσματα στην πράξη.

II. Πλήρης αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ

II.1 Συναλλαγές με προτιμησιακούς εταίρους — κυριότερες εξελίξεις το 2020

Οι στατιστικές που παρουσιάζονται στο παρόν υπομήμα όσον αφορά την εξέλιξη των εμπορικών ροών βασίζονται σε στοιχεία της Eurostat που ήταν διαθέσιμα για την ΕΕ-27 τον Μάρτιο του 2021 και καλύπτουν 37 σημαντικές προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες²⁰ με 67 εταίρους, οι οποίες ίσχυαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2020 και αντιπροσώπευαν πάνω από το 90 % του προτιμησιακού εμπορίου της ΕΕ. Λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά μ' αυτές τις 37 σημαντικές προτιμησιακές συμφωνίες παρατίθενται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής²¹ που συνοδεύει την παρούσα έκθεση. Τα στοιχεία σχετικά με τη χρήση των δασμολογικών προτιμήσεων από χώρες που είναι προτιμησιακοί εμπορικοί εταίροι και από ενωσιακούς εξαγωγείς δημοσιεύονται χωριστά στον ιστότοπο της Επιτροπής²² προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και να παροτρυνθούν οι επιχειρηματικές ενώσεις και τα κράτη μέλη να διεξάγουν τις δικές τους έρευνες και να εντοπίζουν τους παράγοντες που προάγουν, ή δεν προάγουν, τις εμπορικές συναλλαγές στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ. Οι τάσεις όσον αφορά τη χρήση των προτιμήσεων καταγράφονται επίσης στην τακτική εκ των υστέρων αξιολόγηση των συμφωνιών της ΕΕ και σε συγκεκριμένες τομεακές εργασίες²³.

Το 2020 σχεδόν το ένα τρίτο των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών...

Η αξία των **εμπορικών συναλλαγών με τους 67 εμπορικούς εταίρους** που καλύπτονται από το παρόν τμήμα ανήλθε το 2020 σε 1 167 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 32,0 % του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ, σε 646 δισ. EUR για εξαγωγές και σε 521 δισ. EUR για εισαγωγές, με αποτέλεσμα τη δημιουργία εμπορικού πλεονάσματος ύψους 124 δισ. EUR για την ΕΕ²⁴.

Διάγραμμα 1: Εξωτερικό εμπόριο της ΕΕ (2020)

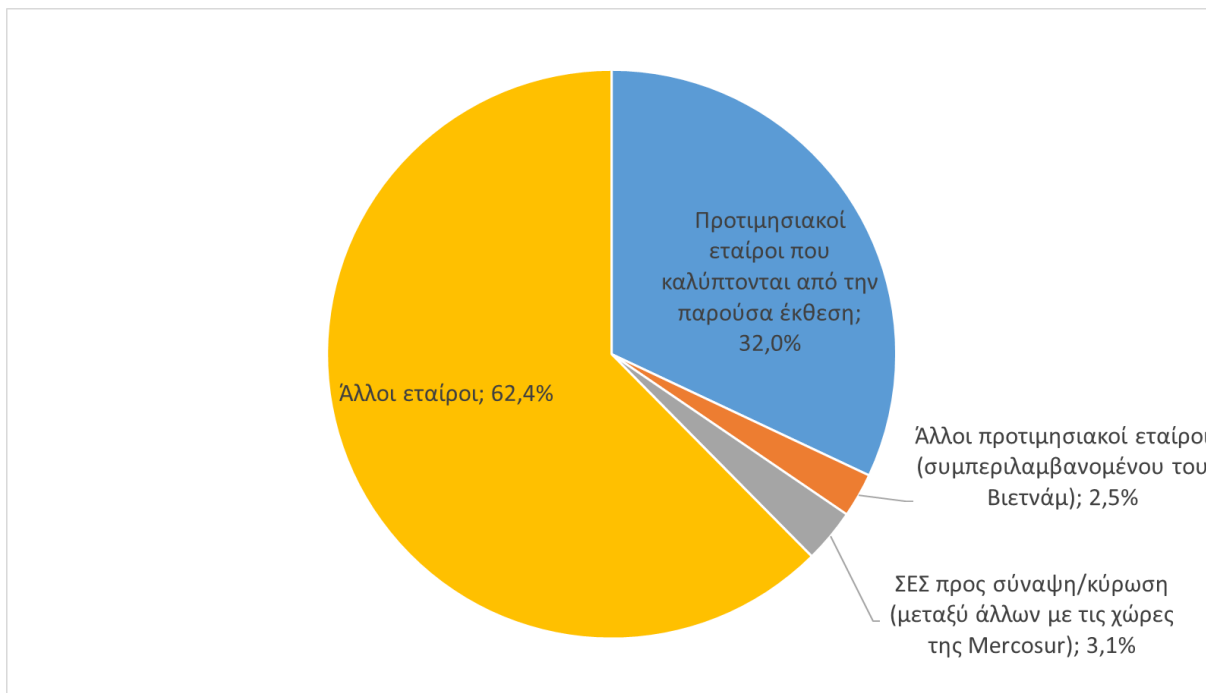
²⁰ Δεδομένου ότι η συμφωνία της ΕΕ με το Βιετνάμ άρχισε να ισχύει μόλις την 1η Αυγούστου, δεν περιλαμβάνεται ακόμη στην κατωτέρω ποσοτική αξιολόγηση (στατιστικά στοιχεία). Η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας ΕΕ–Ηνωμένου Βασιλείου, που άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2021, δεν καλύπτεται ακόμη από την παρούσα έκθεση, δεδομένου ότι δεν εφαρμόστηκε το 2020.

²¹ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

²² <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

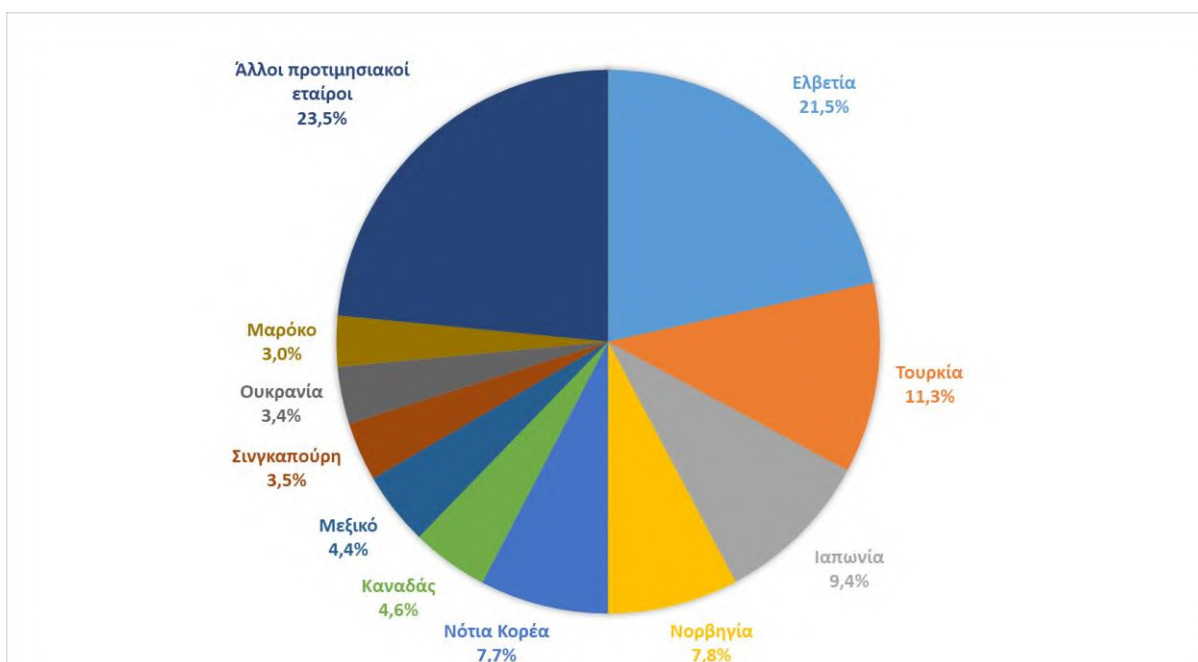
²³ Για παράδειγμα, οι ομάδες εργασίας για την πρόσβαση στην αγορά που συνεδρίασαν το 2020 και το 2021 και ασχολήθηκαν με τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και τα δέρματα, τα είδη υπόδησης, τα ελαστικά οχημάτων και τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα.

²⁴ Οι εμπορικές συναλλαγές με όλους τους 77 προτιμησιακούς εμπορικούς εταίρους ανήλθε το 2020 σε 1 259 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 34,5 % του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ, σε 672 δισ. EUR για εξαγωγές και σε 586 δισ. EUR για εισαγωγές, με αποτέλεσμα τη δημιουργία εμπορικού πλεονάσματος ύψους 86 δισ. EUR για την ΕΕ.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2 κατωτέρω, η Ελβετία εξακολούθησε να είναι ο μεγαλύτερος προτιμησιακός εταίρος της ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 21,5 % των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ με τους 67 εμπορικούς εταίρους που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση, ακολουθούμενη από την Τουρκία με 11,3 % και την Ιαπωνία με 9,4 %. Ακολουθούν η Νορβηγία με 7,8 % και η Νότια Κορέα με 7,7 %. Αθροιστικά, οι πέντε αυτοί εταίροι αντιπροσώπευαν πάνω από το ήμισυ του προτιμησιακού εμπορίου της ΕΕ (57,7 %). Όσον αφορά το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών, η Ελβετία είναι ο τέταρτος κατά σειρά εταίρος της ΕΕ πίσω από την Κίνα, τις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ η Τουρκία, η Ιαπωνία, η Νορβηγία και η Νότια Κορέα βρίσκονται στην έκτη έως την ένατη θέση πίσω από τη Ρωσία και μπροστά από την Ινδία.

Διάγραμμα 2: Εμπορευματικές συναλλαγές της ΕΕ κατά προτιμησιακό εταίρο (2020)

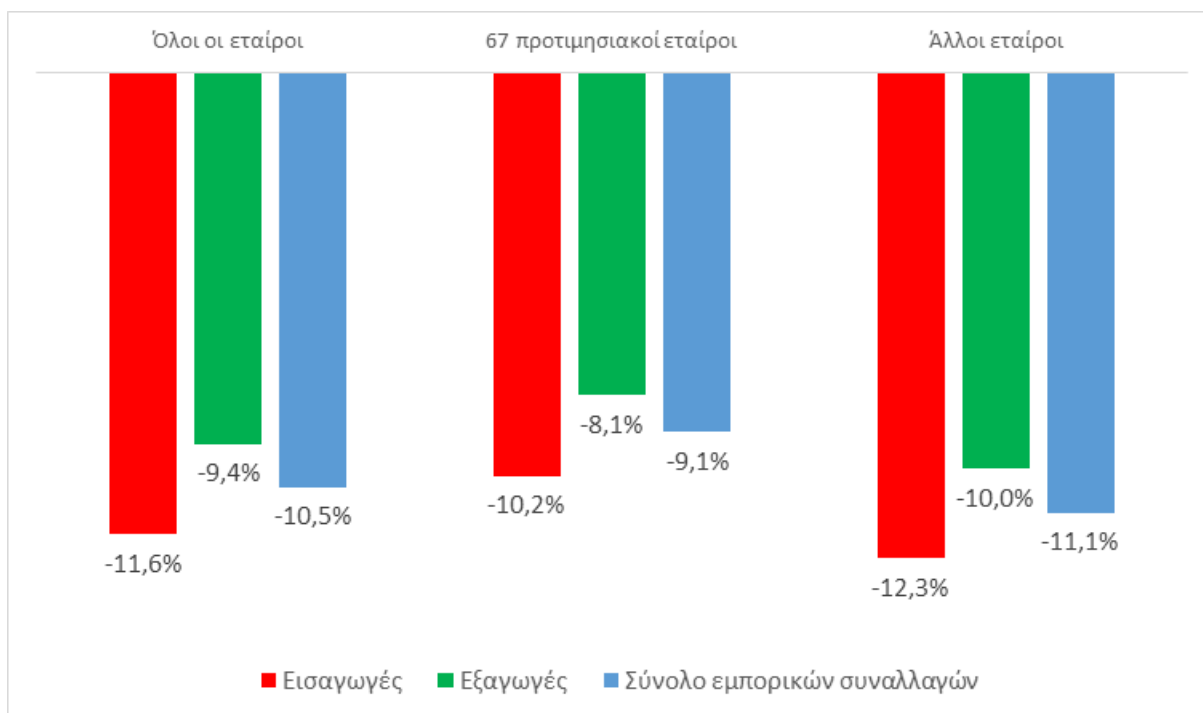

Η πανδημία COVID-19 προκάλεσε σοβαρό οικονομικό κλυδωνισμό, αλλά οι προτιμησιακές εμπορικές συναλλαγές διατηρήθηκαν σε ελαφρώς καλύτερα επίπεδα

Ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 ήταν σοβαρός και οι εμπορικές συναλλαγές με τους 67 προτιμησιακούς εταίρους της ΕΕ μειώθηκαν κατά 9,1 %. Υπήρξαν αξιοσημείωτες εξαιρέσεις, για παράδειγμα η αύξηση των εξαγωγών χημικών προϊόντων (που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην άνοδο κατά 10 % των εξαγωγών φαρμακευτικών προϊόντων στο πλαίσιο των καλυπτόμενων συμφωνιών). Το εμπόριο βιομηχανικών προϊόντων της ΕΕ με τους 67 εταίρους παρουσίασε πλεόνασμα ύψους 116,8 δισ. EUR, δηλαδή αύξηση 2,1 δισ. EUR σε σύγκριση με το 2019.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 3 κατωτέρω, το προτιμησιακό εμπόριο της ΕΕ διατηρήθηκε σε πιο ικανοποιητικά επίπεδα σε σύγκριση με το εμπόριο της ΕΕ με τους μη προτιμησιακούς εταίρους της (-11,1 %) και το εμπόριο με τις υπόλοιπες χώρες (-10,5 %). Η ίδια τάση παρατηρήθηκε και στις προτιμησιακές εξαγωγές αγαθών, όπου οι μειώσεις ήταν κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερες από τις μη προτιμησιακές εμπορικές συναλλαγές.

Διάγραμμα 3: Ετήσια αύξηση εμπορικών συναλλαγών ανά εταίρο (2019-2020)

Το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής με προτιμησιακούς εταίρους αυξήθηκε με ρυθμό διπλάσιο από ό,τι το συνολικό εμπόριο αυτών των ειδών

Το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής με προτιμησιακούς εταίρους αυξήθηκε κατά 2,2 %, δηλαδή με βραδύτερο ρυθμό σε σχέση με το 8,7 % που καταγράφηκε το 2019, αλλά με διπλάσιο ρυθμό σε σχέση με το συνολικό εμπόριο αυτών των ειδών (που αυξήθηκε κατά 1 %). Οι εξαγωγές γεωργικών ειδών διατροφής στο πλαίσιο προτιμησιακών συμφωνιών αυξήθηκαν κατά 1,8 %, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 2,7 %.

Σιτηρά από τη Λετονία φτάνουν στην Ιαπωνία

Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ιαπωνίας (ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας) βοήθησε την εταιρεία Dobeles dzirnavnieks, που συγκαταλέγεται στις κορυφαίες εταιρείες μεταποίησης σιτηρών των Βαλτικών χωρών και είναι η μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγής ζυμαρικών στη Βόρεια Ευρώπη, να αποκτήσει πρόσβαση στην Ιαπωνία. «Το σαφές πλαίσιο που έχει θέσει η ΕΕ για τις εξαγωγές διευκολύνει σε σημαντικό βαθμό την επέκταση της επιχειρηματικής μας δραστηριότητας σε νέες αγορές. Το βιώσιμο μοντέλο παραγωγής που εφαρμόζουμε και η πρόοδος που σημειώνουμε στον τομέα της βιολογικής παραγωγής προσφέρουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης για την εταιρεία Dobeles dzirnavnieks εντός και εκτός της ΕΕ».

(Kristaps Amsils,
πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας AS Dobeles dzirnavnieks)

Η μελέτη της Επιτροπής για το εμπόριο γεωργικών ειδών διατροφής επιβεβαιώνει την προσέγγιση της ΕΕ

Μια διερευνητική μελέτη της Επιτροπής²⁵ που δημοσιεύτηκε στις 26 Ιανουαρίου 2021 εξετάζει τις αναμενόμενες σωρευτικές οικονομικές επιπτώσεις που θα έχουν έως το 2030 οι υπό εξέλιξη και επικείμενες εμπορικές διαπραγματεύσεις για τον γεωργικό τομέα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων ειδικών αποτελεσμάτων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα μετά τη σύναψη 12 εμπορικών συμφωνιών. Στη μελέτη διαπιστώνεται ότι η σωρευτική εφαρμογή των 12 ΣΕΣ θα οδηγήσει σε ισόρροπη αύξηση τόσο των εξαγωγών όσο και των εισαγωγών γεωργικών ειδών διατροφής της ΕΕ, με ελαφρώς μεγαλύτερη αύξηση των εξαγωγών. Η μελέτη επιβεβαίωσε επίσης ότι η προσέγγιση της ΕΕ για την παροχή βελτιωμένης πρόσβασης στην αγορά με τη μορφή δασμολογικών ποσοστώσεων για τα πλέον ευαίσθητα προϊόντα (κυρίως βόειο και πρόβειο κρέας, πουλερικά, ζάχαρη και ρύζι) έδωσε στην ΕΕ τη δυνατότητα να προστατεύσει καλύτερα τους σχετικούς τομείς.

Το 2020 η Επιτροπή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των αντίστοιχων κανονισμών, παρακολούθησε και πάλι τις εισαγωγές ορισμένων βιομηχανικών προϊόντων και γεωργικών ειδών διατροφής στην ΕΕ.

Ειδικές υποχρεώσεις παρακολούθησης (Νότια Κορέα, εταίροι της Λατινικής Αμερικής)

Η Επιτροπή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 511/2011²⁶, παρακολούθησε τις εισαγωγές της Νότιας Κορέας που αφορούσαν βασικά εξαρτήματα αυτοκινήτων και ηλεκτρονικά είδη από τους σημαντικότερους προμηθευτές (εκτός ΕΕ). Το 2020 οι εισαγωγές της Νότιας Κορέας που αφορούσαν κινητήρες και εξαρτήματα μειώθηκαν κατά 19 %, ενώ οι εισαγωγές που αφορούσαν βασικά εξαρτήματα αυτοκινήτων αυξήθηκαν ελαφρώς (+ 5 %). Ταυτόχρονα, οι εισαγωγές οχημάτων από την Κορέα στην ΕΕ μειώθηκαν κατά 16 %.

Η Επιτροπή παρακολούθησε επίσης τις εισαγωγές νωπών μπανανών από την Κολομβία, τον Ισημερινό και το Περού καθώς και από την Κεντρική Αμερική στην ΕΕ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 19/2013²⁷ και (ΕΕ) αριθ. 20/2013²⁸. Η εξέλιξη των εισαγωγών το 2020 δεν δικαιολογούσε τη ανάληψη δράσης παρακολούθησης. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αναλύει τακτικά την κατάσταση της αγοράς και των ενωσιακών παραγωγών μπανάνας και, αν χρειαστεί, να εξετάζει την κατάσταση από κοινού με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το εμπόριο υπηρεσιών μειώθηκε, ωστόσο η ΕΕ διατήρησε πλεόνασμα στον τομέα των υπηρεσιών...

Όσον αφορά το προτιμησιακό εμπόριο υπηρεσιών, τα τελευταία διαθέσιμα αριθμητικά στοιχεία ανάγονται στο 2019 (προ της πανδημίας COVID-19). Το εμπόριο υπηρεσιών με τους 67 εταίρους που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση αυξήθηκε κατά 7,8 %, δηλαδή με βραδύτερο ρυθμό σε σχέση

²⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/trade/documents/jrc-cumulative-economic-impact-of-trade-agreements-on-eu-agriculture_en.pdf

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 511/2011 (ΕΕ L 145 της 31.5.2011, σ. 19)· <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/ALL/?uri=CELEX:32011R0511>.

²⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 19/2013 (ΕΕ L 17 της 19.1.2013, σ. 1)· <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0019>.

²⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 20/2013 (ΕΕ L 17 της 19.1.2013, σ. 13)· <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0020>.

με το συνολικό εμπόριο υπηρεσιών εκτός ΕΕ (+ 10,5 %). Ταυτόχρονα, το εμπόριο υπηρεσιών με τους 19 προτιμησιακούς εταίρους που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση και οι οποίοι ανέλαβαν δεσμεύσεις στον τομέα των υπηρεσιών²⁹ αυξήθηκε κατά 14 %, δηλαδή περισσότερο απ' ό,τι το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών γενικά. Το προτιμησιακό εμπόριο υπηρεσιών με τους 67 εταίρους που καλύπτονται από το παρόν τμήμα κατέγραψε εμπορικό πλεόνασμα ύψους 90 δισ. EUR, παρότι μειώθηκε κατά 7,8 % σε σύγκριση με το 2018. Το εμπόριο υπηρεσιών αυξήθηκε περισσότερο μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) (40 %) και των τριών εταίρων από τις σφαιρικές και σε βάθος ζώνες ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA) (Γεωργία, Μολδαβία, και Ουκρανία: 16 %).

II.2 Προώθηση της εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ: Παραδείγματα και για τις τέσσερις περιφέρειες (Ασία, Αμερική, Γειτονία και χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού)³⁰

Α. Παρακολούθηση των δεσμεύσεων στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ και προώθηση νέων συμφωνιών

Η παρακολούθηση των όσων συμβαίνουν στην πράξη αποτελεί βασικό στοιχείο της αποτελεσματικής εφαρμογής.

Από τα αρχικά στάδια, η Επιτροπή παρακολουθεί προληπτικά το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά την υλοποίηση των δεσμεύσεων από τη χώρα-εταίρο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή προκηρύσσει διαγωνισμούς για ειδικά έργα για να σχηματίσει ακριβή εικόνα της κατάστασης όσον αφορά την εφαρμογή από μέρους της χώρας-εταίρου, ιδίως όταν διακυβεύονται πιο περίπλοκα ζητήματα (π.χ. μη δασμολογικά ζητήματα και μέτρα που απαιτούν νομοθετική δράση στις χώρες εταίρους). Εν προκειμένω, το έργο των αντιπροσωπειών της ΕΕ είναι ουσιώδες.

- *Το παράδειγμα της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας:* Μέσω ενός έργου του Μέσου Εταιρικής Σχέσης ύψους 1 εκατ. EUR (μηχανισμός υποστήριξης για την εφαρμογή της ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας) που δρομολογήθηκε το 2019, η Επιτροπή, μέσω της οικείας ομάδας εμπορίου στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Τόκιο, μπόρεσε να παρακολουθήσει τα βασικά μέτρα που έλαβε η Ιαπωνία ξεκινώντας από το πρώτο έτος εφαρμογής της ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας. Η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση προόδου τον Αύγουστο του 2020 η οποία κάλυψε το πρώτο έτος εφαρμογής της ΣΟΕΣ³¹ και βοήθησε να δοθεί έμφαση σε εκκρεμή ζητήματα, όπως οι δημόσιες συμβάσεις, κατά τη συνεργασία με τους Ιάπωνες ομολόγους στις σχετικές επιτροπές³².

Η προώθηση νέων συμφωνιών έχει ζωτική σημασία για την ευαισθητοποίηση των δικαιούχων.

- *Το παράδειγμα των ΣΕΣ με τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ:* Όσον αφορά τις δύο πιο πρόσφατες συμφωνίες της, δηλαδή τις συμφωνίες με τη Σιγκαπούρη και το Βιετνάμ, η Επιτροπή

²⁹ Γεωργία, Ιαπωνία, Καναδάς, Μεξικό, Μολδαβία, Νορβηγία, Νότια Κορέα, Ουκρανία, Χιλή, χώρες της περιοχής των Άνδεων, χώρες της Κεντρικής Αμερικής και χώρες CARIFORUM.

³⁰ Λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τις επιμέρους συμφωνίες που εφαρμόστηκαν το 2020 είναι διαθέσιμες στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής:

<https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>.

³¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159026.pdf

³² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/march/tradoc_159469.pdf

δρομολόγησε το 2020 δύο έργα στο πλαίσιο του μηχανισμού υποστήριξης πολιτικής, ύψους 285 000 EUR και 700 000 EUR, αντίστοιχα, προκειμένου να υποστηρίξει τις αντιπροσωπείες της ΕΕ για την προώθηση των συμφωνιών. Στην περίπτωση του Βιετνάμ, αυτό οδήγησε στην ανάληψη δράσης για την υποστήριξη της ΣΕΣ ΕΕ–Βιετνάμ, αλλά και στην ενίσχυση των υπεύθυνων αλυσίδων εφοδιασμού, τη μείωση των πλαστικών αποβλήτων και στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Στην περίπτωση της Σιγκαπούρης, εκτός από την παρακολούθηση της εφαρμογής, το έργο χρηματοδοτεί τη διοργάνωση πολλαπλών σεμιναρίων προβολής σχετικά με συγκεκριμένες πτυχές της ΣΕΣ ΕΕ–Σιγκαπούρης, όπως τα τελωνεία, η διευκόλυνση του εμπορίου, οι κανόνες καταγωγής, οι δημόσιες συμβάσεις και οι υπηρεσίες, καθώς και την κατάρτιση οδηγού για τις επιχειρήσεις.

... και η τεχνική συνεργασία συχνά λειτουργεί καταλυτικά για την καλύτερη εφαρμογή από μέρους των εμπορικών εταιρών της ΕΕ.

Η παρακολούθηση συμπληρώθηκε με **τεχνική συνεργασία** μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σε συγκεκριμένα θέματα, συχνά με την υποστήριξη έργων της ΕΕ.

- Παράδειγμα: Το 2020 η ΕΕ και οι χώρες της περιοχής των Άνδεων κατέβαλαν προσπάθειες για τη βελτίωση της εφαρμογής της συμφωνίας, για παράδειγμα μέσω
 - ✓ του βασικού έργου του Μέσου Εταιρικής Σχέσης για τη Λατινική Αμερική³³ στον τομέα των ΔΔΙ³⁴.
 - ✓ ενός έργου που αφορά ειδικά την **υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική**³⁵ και το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ, τη ΔΟΕ και το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα·
 - ✓ σεμιναρίων που εξετάζουν συγκεκριμένες ανησυχίες στον τομέα της υγείας των φυτών και των ζώων.

B. Χρήση του θεσμικού πλαισίου δυνάμει των ΣΕΣ της ΕΕ για την απόκτηση πρόσβασης στην αγορά, την επίλυση προβλημάτων και την περαιτέρω συνεργασία

Το **θεσμικό πλαίσιο** που απορρέει από τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ είναι ουσιώδες για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ κατά την εφαρμογή. Πάνω από 200 επιτροπές και ομάδες εργασίας, οι περισσότερες από τις οποίες συνεδριάζουν ετησίως, συγκροτούν μια δομή που ελέγχει συνεχώς την κατάσταση όσον αφορά την εφαρμογή με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν. Φέρνουν σε επαφή αξιωματούχους που είναι αρμόδιοι για το εμπόριο, καθώς και εμπειρογνώμονες από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και τις δημόσιες διοικήσεις των χωρών εταίρων, όπως τελωνειακούς υπαλλήλους αρμόδιους για την εφαρμογή των κανόνων, ή εμπειρογνώμονες στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος ή εργασιακών δικαιωμάτων. Οι ημερήσιες διατάξεις και οι εκθέσεις αυτών των θεσμικών οργάνων δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Επιτροπής. Λόγω της πανδημίας COVID-19, το 2020 οι περισσότερες εργασίες εκτελέστηκαν σε διαδικτυακό περιβάλλον.

³³ <https://ipkey.eu/en/latin-america>

³⁴ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. την έκθεση σχετικά με την προστασία και την επιβολή των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες, σ. 15· https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf

³⁵ Responsible Business Conduct in Latin America and the Caribbean: <https://mneguidelines.oecd.org/rbclac.htm>

Το θεσμικό πλαίσιο συνέβαλε στην εξασφάλιση πρόσβασης στην αγορά.

Το 2020, λόγω της έμφασης που δόθηκε σ' αυτόν τον τομέα και χάρη στο σχετικό πλαίσιο, κατέστη δυνατή η **δημιουργία περαιτέρω ευκαιριών στην αγορά** για το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών. Καταγράφηκαν αποτελέσματα όχι μόνο στον τομέα των δασμολογικών και των μη δασμολογικών μέτρων, αλλά και **στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων ή των ΔΔΙ**:

- *ΣΕΣ της ΕΕ με την Κολομβία*: Η μεικτή επιτροπή εμπορίου εξέδωσε απόφαση για την επέκταση της κάλυψης βάσει της συμφωνίας σε έξι νέους οργανισμούς της κεντρικής κυβέρνησης της Κολομβίας.
- *ΣΕΣ της ΕΕ με την Κορέα και ΣΟΕΣ με την Ιαπωνία*: Στις αντίστοιχες υπουργικές συνόδους του 2021 επιτεύχθηκε συμφωνία για την επέκταση του καταλόγου των γεωγραφικών ενδείξεων (ΓΕ) που προστατεύονται βάσει της συμφωνίας, αντίστοιχα, με την προσθήκη 43 ενωσιακών και 41 κορεατικών ΓΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας ΕΕ–Κορέας, καθώς και με την προσθήκη 28 ΓΕ όσον αφορά την ΕΕ και την Ιαπωνία. Τον Ιανουάριο του 2021 η μεικτή επιτροπή εξέδωσε την απόφαση αριθ. 1 για τη διεύρυνση του καταλόγου των ΓΕ που προστατεύονται βάσει της συμφωνίας³⁶. Ωστόσο, σε ορισμένους άλλους τομείς, εξακολουθούν να υφίστανται δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση και στις δύο αγορές³⁷.

Οι επαφές σε υπουργικό επίπεδο προσφέρουν μια ουσιαστική ευκαιρία για συναντήσεις με σκοπό την εξεύρεση λύσεων

Η **ετήσια υπουργική σύνοδος** των (μεικτών) επιτροπών εμπορίου (ή σύνδεσης) μπορεί να λειτουργήσει ως κομβικό σημείο για τη **διασφάλιση της αναγκαίας δυναμικής με σκοπό την εξεύρεση λύσεων**, καθώς και για την έναρξη και την καθοδήγηση των τεχνικών εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Αυτές οι μεικτές επιτροπές συναντώνται συχνά όταν τα μέρη αποφασίζουν σχετικά με σημαντικά ζητήματα εφαρμογής και μπορούν να συμφωνήσουν για επαναλαμβανόμενα μέτρα με σκοπό την προώθησή τους. Βασιζόμενη σ' αυτή την προσέγγιση, η Επιτροπή επιδιώκει ολοένα και περισσότερο τη διεξαγωγή ενδιάμεσων συναντήσεων απολογισμού μεταξύ μεικτών επιτροπών για την παρακολούθηση της προόδου που σημειώνεται.

- *Το παράδειγμα της Κορέας*: Στη μεικτή επιτροπή εμπορίου του 2021, οι συμπρόεδροι ενέκριναν και υπέγραψαν διοικητική τροποποίηση του παραρτήματος για την αυτοκινητοβιομηχανία, η οποία αντικατοπτρίζει τις τεχνολογικές και κανονιστικές εξελίξεις σ' αυτόν τον τομέα. Στην ίδια συνάντηση προσδιορίστηκε επίσης η μελλοντική πορεία όσον αφορά την παρακολούθηση των εναπομεινάντων ζητημάτων, σύμφωνα με τα πορίσματα της ειδικής ομάδας για τη διμερή εργατική διαφορά (βλ. τμήμα V κατωτέρω).

Η έγκαιρη ενημέρωση για τα σχέδια μέτρων βοήθησε επίσης την Επιτροπή να προβλέψει τα προβλήματα

³⁶ Απόφαση αριθ. 1/2021 της μεικτής επιτροπής βάσει της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ιαπωνίας για οικονομική εταιρική σχέση, της 25ης Ιανουαρίου 2021, σχετικά με τις τροποποιήσεις των παραρτημάτων 14-A και 14-B για τις γεωγραφικές ενδείξεις [2021/109] C/2021/82, (ΕΕ L 35 της 1.2.2021, σ. 31) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:22021D0109>)

³⁷ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

Το **θεσμικό πλαίσιο** που απορρέει από τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ υποστηρίζει την ταχεία και αποτελεσματική αλληλεπίδραση σε όλα τα ζητήματα εφαρμογής. Συχνά αυτό είναι πιο αποτελεσματικό ενόσω τα μέτρα βρίσκονται ακόμη υπό μορφή σχεδίου ή δεν έχουν αρχίσει να ισχύουν ακόμη.

Το 2020 αυτές οι εργασίες οδήγησαν σε **ορισμένα αξιοσημείωτα αποτελέσματα ως προς την αποτροπή ή την εξάλειψη των εμπορικών φραγμών**:

- Το παράδειγμα της Ιορδανίας: Σε διμερείς συζητήσεις μεταξύ της ΕΕ και της Ιορδανίας στο πλαίσιο της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ–Ιορδανίας, η ΕΕ εξέφρασε σοβαρές ανησυχίες σχετικά με ένα σχεδιαζόμενο μέτρο για την καθιέρωση «τέλους παροχής υπηρεσιών» 5 % για την τελωνειακή διεκπεραίωση εμπορευμάτων που εισάγονται από την ΕΕ και, αναγνωρίζοντας τις δημοσιονομικές προκλήσεις της Ιορδανίας, δήλωσε ότι είναι πρόθυμη να παράσχει στήριξη με σκοπό τη μακροοικονομική σταθερότητα της χώρας χρησιμοποιώντας το μέσο μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής. Μετά τις εν λόγω συζητήσεις, το μέτρο ανεστάλη.
- Το παράδειγμα της Αιγύπτου: Έπειτα από εποικοδομητικές συζητήσεις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών στο πλαίσιο της επιτροπής ΥΦΠ (υγεία των ζώων και των φυτών), η Αίγυπτος δημοσίευσε νέο πρότυπο για το τυρί φέτα, με το οποίο καταργήθηκε η αναφορά στο επίπεδο ζυμομυκήτων που περιλάμβανε η προηγούμενη έκδοση³⁸. Σε μια άλλη περίπτωση, η ταχεία συνεργασία από μέρους των κρατών μελών μέσω ανταλλαγής πληροφοριών με την αντιπροσωπεία της ΕΕ έδωσε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποτρέψει τους ποσοτικούς περιορισμούς στις εισαγωγές σπόρων γεωμύλων από την ΕΕ στην Αίγυπτο.

Από τη στιγμή που οι νόμοι και οι κανονισμοί αρχίσουν να ισχύουν, η ανάκλησή τους είναι δυσκολότερη, αλλά το 2020 οι εργασίες των θεσμικών οργάνων απέφεραν αποτελέσματα.

Τα εμπορικά εμπόδια είναι πολύ πιο δύσκολο να αρθούν όταν έχουν ήδη εμφανιστεί. Συνήθως αντιμετωπίζονται μέσω **συζητήσεων με τη χώρα-εταίρο σε δομές που προβλέπονται από τις συμφωνίες, όπως οι επιτροπές και υποεπιτροπές εμπορίου**, αρχικά σε επίπεδο εμπειρογνομόνων (και ενίοτε ενισχύονται με συζητήσεις σε πολιτικό επίπεδο και στις αντίστοιχες επιτροπές του ΠΟΕ). Το 2020 αρκετές χώρες-εταίροι εναρμόνισαν τη νομοθεσία ή την πρακτική τους με τις εμπορικές συμφωνίες.

Ενδεικτικά παραδείγματα:

- Συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία (CETA) / αμπελοοινική βιομηχανία: Έπειτα από συζητήσεις στο πλαίσιο της επιτροπής οίνων και αλκοολούχων ποτών, ο Καναδάς δεσμεύτηκε να άρει τον ομοσπονδιακό ειδικό φόρο κατανάλωσης που εισάγει διακρίσεις στις εισαγωγές από την ΕΕ έως τα μέσα του 2022, ενώ το Οντάριο και η Νέα Σκωτία θα άρουν τα μέτρα που εισάγουν διακρίσεις για τους οίνους έως τα μέσα του 2023 και τα μέσα του 2024, αντίστοιχα. Παρά τα εμπόδια που απομένουν, το 2020 ο Καναδάς κατέστη η 4^η μεγαλύτερη αγορά για τους ενωσιακούς οίνους.

³⁸ Τα τελευταία έτη απορρίφθηκαν ορισμένα φορτία τυριού φέτα προς την Αίγυπτο λόγω της ποσότητας ζυμομυκήτων που υπερέβαινε τα αιγυπτιακά πρότυπα. Ωστόσο, η υψηλή περιεκτικότητα σε ζυμομύκητες αποτελεί φυσική ιδιότητα του τυριού φέτα και δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία.

- ΣΕΣ ΕΕ–Κεντρικής Αμερικής / αεροπορικές μεταφορές: ΣΕΣ ΕΕ–Κεντρικής Αμερικής / αεροπορικές μεταφορές: Έπειτα από συντονισμένες παρεμβάσεις της Επιτροπής και των κρατών μελών που υποστηρίχτηκαν στην πράξη από τις επιχειρήσεις, η αρχή πολιτικής αεροπορίας του Παναμά συμφώνησε να άρει τους τοπικούς περιορισμούς όσον αφορά την ιδιοκτησία, και η KLM έλαβε οριστική άδεια για την παροχή υπηρεσιών επίγειας εξυπηρέτησης και συντήρησης αεροσκαφών. Προηγουμένως, οι εν λόγω περιορισμοί που επέβαλε ο Παναμάς όσον αφορά την ιδιοκτησία κατά παράβαση της ΣΕΣ ΕΕ–Κεντρικής Αμερικής δεν επέτρεπαν στην ενωσιακή αεροπορική εταιρεία KLM να παρέχει τέτοιες υπηρεσίες. Ο περιορισμός αυτός επηρέασε και άλλες ενωσιακές αεροπορικές εταιρείες, δεδομένου ότι η KLM ήταν ο μόνος πάροχος υπηρεσιών συντήρησης αεροσκαφών που έχει αδειοδοτηθεί από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ασφάλεια της Αεροπορίας (EASA) στον Παναμά.

η Επιτροπή είναι έτοιμη να κινήσει διαδικασίες επίλυσης διμερών διαφορών όταν δεν είναι εφικτή η άρση των εμποδίων με άλλα μέσα

Στις περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να εξευρεθεί λύση, η Επιτροπή είναι διατεθειμένη να κινήσει τις **διαδικασίες επίλυσης διμερών διαφορών** που προβλέπονται σε 31 από τις 37 προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση και οι οποίες επιτρέπουν τη λήψη αντιμέτρων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διμερείς διαφορές κατά το 2020 είναι διαθέσιμες στην ενότητα V.

Η εφαρμογή δεν αφορά μόνο τα εμπόδια: Οι συμφωνίες της ΕΕ το 2020 υποστήριξαν επίσης την ενίσχυση του ανοίγματος της αγοράς και τη διεύρυνση της συνεργασίας.

Το θεσμικό πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ καθορίζει επίσης την πορεία για την **προώθηση της συνεργασίας** με τους εμπορικούς εταίρους σε θέματα που αφορούν το εμπόριο, όπως **κανονιστικά ζητήματα:**

Παράδειγμα: Κανονιστική συνεργασία ΕΕ–Ιαπωνίας στο πλαίσιο της επιτροπής της ΣΟΕΣ για την κανονιστική συνεργασία:

- Η Ιαπωνία και η ΕΕ αναγνώρισαν στους αντίστοιχους εσωτερικούς κανονισμούς τους ορισμένες οίνοποιητικές πρακτικές τις οποίες χρησιμοποιούν οι παραγωγοί του αντισυμβαλλομένου, μεταξύ άλλων για τα πρόσθετα και τα ένζυμα, διευκολύνοντας έτσι το εμπόριο στον εν λόγω τομέα.
- Η Ιαπωνία και η ΕΕ εναρμόνισαν τους τεχνικούς κανονισμούς τους για τα αυτοκίνητα όσον αφορά τέσσερις επιπλέον τεχνικές πτυχές, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των εργασιών για την εφαρμογή τεσσάρων κανονισμών της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ). Επιτεύχθηκε κανονιστική συνοχή μέσω τροποποίησης της ΣΟΕΣ, με την επικαιροποίηση του καταλόγου των κανονισμών της ΟΕΕ/ΗΕ για τα μηχανοκίνητα οχήματα που εφαρμόζουν και οι δύο πλευρές.

Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ μπορούν επίσης να προσφέρουν μια **πλατφόρμα συνεργασίας πέραν του εμπορίου:**

Παράδειγμα: Κανονιστική συνεργασία ΕΕ–Καναδά στο πλαίσιο της CETA για την ασφάλεια των καταναλωτών και τα φαρμακευτικά προϊόντα

- Η Επιτροπή και ο Καναδάς (Health Canada) συνεργάζονται για την ασφάλεια των καταναλωτών, εφαρμόζοντας τη διοικητική ρύθμιση που υπογράφηκε το 2018, ενώνοντας τις δυνάμεις τους όσον αφορά τις ανακλήσεις προϊόντων (για παράδειγμα σχετικά με τα παιχνίδια τον Δεκέμβριο του 2020) και τις συντονισμένες δραστηριότητες επιτήρησης, π.χ. σχετικά με βαρέα μέταλλα σε παιδικά κοσμήματα που πωλούνται στο διαδίκτυο.
- Η ΕΕ και ο Καναδάς αποφάσισαν, ως αποτέλεσμα της διμερούς συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών τους, να αναγνωρίσουν αμοιβαία τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων ορθών πρακτικών παρασκευής που διενεργούνται από επιθεωρητές της ΕΕ ή του Καναδά σε εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε τρίτες χώρες, σύμφωνα με το πρωτόκολλο της CETA για την αμοιβαία αναγνώριση των προγραμμάτων συμμόρφωσης και επιβολής όσον αφορά τις ορθές πρακτικές παρασκευής φαρμακευτικών προϊόντων.

Οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, ιδίως οι περιφερειακές, όπως οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης με τις χώρες ΑΚΕ, παρέχουν επίσης **σταθερή βάση για την έναρξη πολυμερούς διαλόγου** με σκοπό την αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων στο διεθνές και το περιφερειακό εμπόριο, όπως οι βιώσιμες αλυσίδες αξίας ή η παιδική εργασία.

Παράδειγμα: Αξιοποιώντας τις συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης με εταίρους της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, η ΕΕ έχει δρομολογήσει πολυμερή διάλογο για την παιδική εργασία στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη βιώσιμης οικονομίας κακάου

- ΣΟΕΣ με την Γκάνα και την Ακτή Ελεφαντοστού: Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την ανάπτυξη βιώσιμης οικονομίας κακάου, η οποία δρομολογήθηκε από την Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2020, η Γκάνα και η Ακτή Ελεφαντοστού συμμετέχουν πλέον στον πολυμερή διάλογο της ΕΕ σχετικά με τη βιώσιμη παραγωγή / αλυσίδα αξίας του κακάου και διεξάγουν παρόμοιους επιτόπιους διαλόγους, ενώ το 2021 προσχώρησε ως παρατηρητής το Καμερούν. Στόχος του πολυμερούς διαλόγου είναι η επίτευξη προόδου όσον αφορά την εξάλειψη της παιδικής εργασίας και της εμπορίας παιδιών στις αλυσίδες εφοδιασμού κακάου, η ενίσχυση της προστασίας και της αποκατάστασης των δασών στις περιοχές παραγωγής κακάου και η εξασφάλιση ελάχιστου εισοδήματος για τους παραγωγούς κακάου. Ο διάλογος για το κακάο φέρνει σε επαφή βασικά ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της βιομηχανίας και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Μολονότι η πανδημία COVID-19 είχε σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στο εμπόριο κατά το 2020, οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ εξακολούθησαν να διευκολύνουν το εμπόριο και τις επενδύσεις.

Σήμερα η ΕΕ είναι ο υπ' αριθμόν ένα εμπορικός εταίρος για 74 χώρες ανά τον κόσμο, μεταξύ άλλων στην Ασία, την Αφρική, τις ΗΠΑ, τα Δυτικά Βαλκάνια και την περιοχή Γειτονίας της ΕΕ. Το 2020 οι εμπορικές συμφωνίες εξακολούθησαν να διευκολύνουν το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της και να ενισχύουν τη θέση της ΕΕ ως επενδυτή, παρότι η πανδημία COVID-19 διατάραξε ως έναν βαθμό την αλυσίδα εφοδιασμού, μείωσε τη ζήτηση και επέφερε σημαντική πτώση τόσο στο συνολικό όσο και στο προτιμησιακό εμπόριο.

αλλά υπάρχουν ακόμη προκλήσεις όσον αφορά ορισμένους από τους παλαιότερους και μεγαλύτερους προτιμησιακούς εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, όπως η Ελβετία, η Τουρκία και η Νορβηγία

Υπάρχουν ακόμη προκλήσεις στις σχέσεις της ΕΕ με ορισμένους από τους παλαιότερους και μεγαλύτερους προτιμησιακούς εταίρους της, με βάση παλαιότερες συμφωνίες των οποίων το πεδίο εφαρμογής είναι πιο περιορισμένο:

- Όσον αφορά την **Ελβετία**, που είναι ο πρώτος προτιμησιακός εταίρος της ΕΕ (ο 4ος μεγαλύτερος συνολικά και ο 3ος μεγαλύτερος όσον αφορά τις υπηρεσίες), το 2020 δεν σημειώθηκε καμία πρόοδος σχετικά με την κύρωση της συμφωνίας για το θεσμικό πλαίσιο που αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης το 2018. Το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο αποφάσισε να διακόψει τις διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία για το θεσμικό πλαίσιο. Η συμφωνία αυτή θα πρέπει να ισχύσει προκειμένου να απελευθερωθούν οι δυνατότητες για περαιτέρω διμερείς εμπορικές συναλλαγές.
- Όσον αφορά την **Τουρκία**, τον δεύτερο μεγαλύτερο προτιμησιακό εμπορικό εταίρο της ΕΕ, οι διαπραγματεύσεις για μια εκσυγχρονισμένη τελωνειακή ένωση μπορούν να ξεκινήσουν μόνο αφού το Συμβούλιο εγκρίνει τις σχετικές διαπραγματευτικές οδηγίες. Η Τουρκία διατήρησε τα εμπορικά εμπόδια κατά παράβαση της συμφωνίας τελωνειακής ένωσης, κυρίως μέσω σημαντικής διεύρυνσης του αριθμού των πρόσθετων δασμών που επιβάλλει κατά παρέκκλιση από το κοινό δασμολόγιο. Άλλες ανησυχίες αφορούσαν τις απαιτήσεις για τα πιστοποιητικά καταγωγής για εμπορεύματα της ΕΕ. Μετά την τροποποίηση του τουρκικού τελωνειακού κώδικα τον Ιανουάριο του 2021, διεξήχθησαν ορισμένες επαφές υψηλού επιπέδου και τεχνικές συναντήσεις με την Τουρκία, έπειτα από τις οποίες η Τουρκία ενημέρωσε την ΕΕ ότι εξέδωσε οδηγίες προς όλες τις τουρκικές τελωνειακές διοικήσεις και διεξήγαγε ενημερωτικές συναντήσεις με οικονομικούς φορείς για να αποσαφηνιστεί η κατάσταση. Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την εφαρμογή των απαιτήσεων τοπικής παραγωγής στον φαρμακευτικό τομέα από την Τουρκία. Η χωρίς διακρίσεις εφαρμογή του πρόσθετου πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης έναντι όλων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της Δημοκρατίας της Κύπρου, εξακολουθεί επίσης να αποτελεί βασική απαίτηση της ΕΕ.
- Όσον αφορά τη **Νορβηγία**, τον τέταρτο μεγαλύτερο προτιμησιακό εταίρο της ΕΕ, δεν σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά το αίτημα της Επιτροπής για επανεξέταση του εμπορικού καθεστώτος για τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα. Οι εξαγωγές μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων της ΕΕ αυξήθηκαν, ωστόσο παρέμειναν σε επίπεδα χαμηλότερα του δυναμικού τους εξαιτίας των υψηλών τελωνειακών δασμών. Οι διαπραγματεύσεις για τις γεωγραφικές ενδείξεις παραμένουν σε αναστολή. Απαιτείται συνεργασία τόσο για τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα όσο και για τις γεωγραφικές ενδείξεις.

Γ. Εστίαση στο εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη

Το 2020 η βιώσιμη ανάπτυξη εξακολούθησε να βρίσκεται στο προσκήνιο, με την έναρξη της έγκαιρης επανεξέτασης του σχεδίου δράσης των 15 σημείων

Η εφαρμογή και η επιβολή των κεφαλαίων για **το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη** αποτελούν προτεραιότητα της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ, Το **σχέδιο δράσης των 15 σημείων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη** που δημοσιεύτηκε τον Φεβρουάριο του 2018³⁹ καθοδηγεί τις προσπάθειες που αποσκοπούν στην περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κεφαλαίων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, παρέχοντας ένα πλαίσιο και μια στρατηγική που χαρακτηρίζονται από συνοχή. Το σχέδιο αυτό, το οποίο επί του παρόντος επανεξετάζεται υπό το πρίσμα των εξελίξεων στην εμπορική πολιτική και της αντίδρασης που απαιτείται για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, καθορίζει δράσεις σε τέσσερις βασικούς τομείς: βελτίωση του τρόπου συνεργασίας της Επιτροπής με τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διευκόλυνση του εποπτικού και συμβουλευτικού ρόλου της κοινωνίας των πολιτών έναντι των συμβαλλομένων μερών των συμφωνιών, επίτευξη αποτελεσμάτων και ενίσχυση της διαφάνειας και της επικοινωνίας.

και η πρώτη διαφορά στο πλαίσιο της ΣΕΣ ΕΕ-Κορέας

Η διαφορά για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ–Κορέας ήταν η πρώτη υπόθεση διμερούς διαφοράς για την οποία η ΕΕ κίνησε διαδικασίες επίλυσης, καθώς και η πρώτη που αφορούσε τις διατάξεις για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ξεκίνησε στα τέλη του 2018⁴⁰ λόγω των ανησυχιών της ΕΕ σχετικά με τη τήρηση από μέρους της Κορέας των αρχών που αφορούν ορισμένα θεμελιώδη εργασιακά δικαιώματα και τη μη κύρωση τεσσάρων θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ, όπως προβλέπεται στην εμπορική συμφωνία. Η έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων, στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώθηκε ότι η Κορέα δεν είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της, εκδόθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2021. Η διαφορά με την Κορέα καταδεικνύει επίσης τη σημασία της **αποφασιστικής χρήσης των εργαλείων επιβολής** που προβλέπονται στα κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, όταν απαιτείται.

³⁹ Βλ. ανεπίσημο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής: Feedback and way forward on improving the implementation and enforcement of TSD Chapters in EU Free Trade Agreements, της 26ης Φεβρουαρίου 2018 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.

⁴⁰ Λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τη διαφορά είναι διαθέσιμες στο τμήμα V.

Η υπόθεση επίλυσης διαφοράς κατά της Νότιας Κορέας

Η ειδική ομάδα διευκρίνισε ότι: 1) η συμμόρφωση με τις θεμελιώδεις εργασιακές αρχές που έχουν κατοχυρωθεί από τη ΔΟΕ αποτελούσε υποχρεωτική δέσμευση των μελών της ΔΟΕ και των συμβαλλόμενων μερών της εμπορικής συμφωνίας, ακόμη και χωρίς την κύρωση των συμβάσεων, 2) ίσχυε διαρκής υποχρέωση για τη ανάληψη συνεχιζόμενων και επίμονων προσπαθειών με σκοπό την επίτευξη της κύρωσης των θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ η οποία ήταν δεσμευτική για τα συμβαλλόμενα μέρη (άρα η Κορέα εξακολουθεί να είναι υποχρεωμένη να προβεί στην κύρωση), και η ανάληψη συνεχιζόμενων και επίμονων προσπαθειών σημαίνει ανάληψη προσπαθειών στην πράξη και όχι μόνο στα λόγια, 3) δεν ήταν ανάγκη να καταδειχθεί ότι οι παραβιάσεις των υπό εξέταση των διατάξεων επηρεάζουν το εμπόριο.

Οι εξελίξεις στην Κορέα μετά τη σύγκληση της ειδικής ομάδας καταδεικνύουν ότι οι διατάξεις για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν να οδηγήσουν σε **πραγματικές αλλαγές στην πράξη**: 1) Ήδη πριν από την έκδοση της έκθεσης της ειδικής ομάδας, τον Δεκέμβριο του 2020, η Εθνοσυνέλευση της Κορέας ενέκρινε σειρά νομοθετικών τροποποιήσεων του κορεατικού νόμου για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τις εργασιακές σχέσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην ευθυγράμμισή του με την αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. 2) Στις 26 Φεβρουαρίου 2021 η Εθνοσυνέλευση ολοκλήρωσε την κύρωση τριών από τις τέσσερις εκκρεμείς θεμελιώδεις συμβάσεις της ΔΟΕ (αριθ. 87 περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος, αριθ. 98 περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων, και αριθ. 29 σχετικά με την αναγκαστική εργασία). 3) Αξιοποιώντας τις θεσμικές δομές στο πλαίσιο της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών, τον Απρίλιο του 2021 η επιτροπή για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη και η επιτροπή εμπορίου συμφώνησαν για μια διαδικασία παρακολούθησης της εφαρμογής των συστάσεων που διατυπώθηκαν στην έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων, η οποία θα περιλαμβάνει από κοινού εξέταση των αλλαγών που πραγματοποιούνται στο συνδικαλιστικό δίκαιο και των ενεργειών που εκτελούνται για την κύρωση της μοναδικής θεμελιώδους σύμβασης της ΔΟΕ που εκκρεμεί ακόμη, δηλαδή της σύμβασης αριθ. 105 για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας.

Η προσεκτική παρακολούθηση των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ έχει ζωτική σημασία

Παρά την πανδημία COVID-19, **όλες οι επιτροπές για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη** —με εξαίρεση το Βιετνάμ— **συνεδρίασαν όπως προβλεπόταν** το 2020 και τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2021, ενώ πραγματοποιήθηκε και η πρώτη συνεδρίαση του συμβουλίου για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη που συστάθηκε στο πλαίσιο της **ΣΕΣ ΕΕ–Σιγκαπούρης**. Οι συνεδριάσεις των εγχώριων συμβουλευτικών ομάδων τόσο των συμβαλλόμενων μερών της ΣΕΣ ΕΕ–Σιγκαπούρης όσο και των φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών πραγματοποιήθηκαν επίσης διαδικτυακά, γεγονός που έδωσε τη δυνατότητα σε πολύ περισσότερες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να συμμετάσχουν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους.

και η κύρωση των συμβάσεων της ΔΟΕ από τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί υψηλή προτεραιότητα

Βασική προτεραιότητα στη συνεργασία της ΕΕ για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη με αρκετούς εταίρους ΣΕΣ είναι η **κύρωση των θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ και η εφαρμογή των εργασιακών δεσμεύσεων**. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η προαναφερθείσα υπόθεση επίλυσης της διαφοράς με την **Κορέα**. Η συνεχής συνεργασία με το **Βιετνάμ** είναι επίσης

αξιοσημείωτη, και αναδεικνύει τα περιθώρια προόδου που προσφέρει η διαδικασία κύρωσης και τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σ' αυτό το στάδιο. Το 2020 το Βιετνάμ συνέχισε να καταβάλλει προσπάθειες στον τομέα της νομοθεσίας ώστε να καταστήσει δυνατή την εφαρμογή του νέου εργατικού κώδικα, ο οποίος άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2021 (μετά την έγκρισή του στις 20 Νοεμβρίου 2019). Η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τη διαδικασία αυτή μέσω συνεργασίας με τη ΔΟΕ και μέσω στενής συνεργασίας με τις αρχές του Βιετνάμ. Παρά ταύτα, ελλείψει εκτελεστικής νομοθεσίας, δεν είναι ακόμη δυνατή η σύσταση ελεύθερων συνδικαλιστικών οργανώσεων στο Βιετνάμ.

Η Επιτροπή συνεργάζεται και πάλι στενά με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τη ΔΟΕ, προσέφερε τεχνική βοήθεια στη **Γεωργία** προκειμένου να την υποστηρίξει κατά τη θέσπιση νέου εργατικού κώδικα τον Σεπτέμβριο του 2020. Αυτό οδήγησε σε αυξημένη εναρμόνιση με τα διεθνή πρότυπα και τη σχετική νομοθεσία της ΕΕ, καθώς και στην έγκριση νέου νόμου για τις επιθεωρήσεις εργασίας. Η συνεργασία με τη ΔΟΕ έδωσε επίσης στην Επιτροπή τη δυνατότητα να προσφέρει τεχνική βοήθεια για την προώθηση των εργασιακών δικαιωμάτων στις αγροτικές περιοχές της **Κολομβίας**, χάρη σε ένα σχέδιο για την ενίσχυση της επιθεώρησης εργασίας. Κατέστησε επίσης δυνατή την οργάνωση ενός σεμιναρίου για την επιθεώρηση εργασίας στο **Περού** τον Φεβρουάριο του 2020. Το 2020 η ΕΕ προσέφερε επίσης τεχνική βοήθεια για τη βελτίωση της επιθεώρησης εργασίας στους γεωργικούς τομείς του **Ισημερινού** (προς εφαρμογή το 2021).

Η εφαρμογή των δεσμεύσεων για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα αποκτά επίσης ολοένα και μεγαλύτερη σημασία.

Στον τομέα του **περιβάλλοντος**, η Επιτροπή εξακολούθησε να συνεργάζεται στενά με το **Βιετνάμ** για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT). Η εθελοντική συμφωνία εταιρικής σχέσης (ΕΣΕΣ) μεταξύ της ΕΕ και του Βιετνάμ άρχισε να ισχύει τον Ιούνιο του 2019, και το Βιετνάμ συνέχισε τις εργασίες σχετικά με τους κανονισμούς που απαιτούνται για την εφαρμογή του συστήματος διασφάλισης της νομιμότητας της ξυλείας. Συνεχίστηκε επίσης η στενή συνεργασία με την **Ουκρανία** για τη μεταρρύθμιση του ουκρανικού δασικού τομέα, με έμφαση στην υλοτόμηση και το εμπόριο ξυλείας, ειδικότερα δε στα μέτρα που λαμβάνονται κατά της παράνομα υλοτομημένης ξυλείας.

Μέσω της επανεξέτασης του σχεδίου δράσης των 15 σημείων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη αναζητούνται τρόποι για την ενίσχυση της εφαρμογής και της επιβολής

Η επανεξέταση του **σχεδίου δράσης των 15 σημείων** της Επιτροπής, του Φεβρουαρίου του 2018, ξεκίνησε το 2021 (εμπροσθοβαρής από το 2023) και περιλαμβάνει ευρεία δημόσια διαβούλευση καθώς και συγκριτική μελέτη σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ. Συνολικά, η επανεξέταση των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη θα αφορά όλες τις σχετικές πτυχές της εφαρμογής και επιβολής των εν λόγω διατάξεων, συμπεριλαμβανομένων του πεδίου εφαρμογής των δεσμεύσεων, των μηχανισμών παρακολούθησης, της δυνατότητας επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, της ρήτρας περί ουσιωδών στοιχείων, καθώς και του θεσμικού πλαισίου και των απαιτούμενων πόρων.

Κατά την εφαρμογή των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη που περιλαμβάνονται στις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, η Επιτροπή βασίζεται στις συμβουλές των ΕΣΟ της ΕΕ που τη βοηθούν να αφουγκραστεί την κοινωνία των πολιτών στην ΕΕ και στις χώρες εταίρους.

Δώδεκα εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ⁴¹ προβλέπουν τη συμμετοχή της **κοινωνίας των πολιτών** στην παροχή συμβουλών σχετικά με την παρακολούθηση και την εφαρμογή των κεφαλαίων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, ιδίως μέσω της δημιουργίας **ΕΣΟ** και από τις δύο πλευρές. Τα μέλη των ΕΣΟ της ΕΕ περιλαμβάνουν συνδυασμό εκπροσώπων των ενδιαφερομένων μερών σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και μικρότερων οργανώσεων που ασχολούνται με συγκεκριμένα θέματα. Τα περισσότερα μέλη επιλέγονται κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ενώ άλλα ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ), η οποία παρέχει επίσης γραμματειακή υποστήριξη στις ΕΣΟ της ΕΕ. Η Επιτροπή υποστηρίζει τις εργασίες των ΕΣΟ τόσο της ΕΕ όσο και των χωρών εταίρων μέσω ενός έργου του Μέσου Εταιρικής Σχέσης, καθώς και τις κοινές εργασίες του προσωπικού των κεντρικών υπηρεσιών της Επιτροπής και των ομάδων εμπορίου των αντιπροσωπειών της ΕΕ.

⁴¹ Έντεκα από αυτές τις συμφωνίες καλύπτονται από την παρούσα έκθεση, ενώ η 12^η, η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας με το Ηνωμένο Βασίλειο, δεν καλύπτεται ακόμη καθώς η εφαρμογή της ξεκίνησε μόλις την 1η Ιανουαρίου 2021.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων των ΕΣΟ της ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή των κεφαλαίων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη

Διαφορά με τη Νότια Κορέα σχετικά με εργασιακά ζητήματα: Προς υποστήριξη της Επιτροπής για την προώθηση των προσπαθειών που καταβάλλει η ΕΕ προκειμένου να διασφαλίσει τη συμμόρφωση της Νότιας Κορέας με τις εργασιακές δεσμεύσεις που απορρέουν από τη ΣΕΣ ΕΕ–Κορέας, τα μέλη της ΕΣΟ της ΕΕ έθεσαν υπόψη της Επιτροπής πληροφορίες σχετικά με δυνητικά προβληματικά στοιχεία του νομικού πλαισίου και της πρακτικής που ισχύουν στην Κορέα, τα οποία αφορούν βασικές αρχές της ΔΟΕ καθώς και την κύρωση των θεμελιωδών συμβάσεων της ΔΟΕ. Η ΕΣΟ της ΕΕ διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την έκθεση της ειδικής ομάδας για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες της περιοχής των Άνδεων: Κατά τη διάρκεια των δύο συναντήσεών της με την Επιτροπή το 2020, η ΕΣΟ της ΕΕ υπέβαλε στοιχεία σχετικά με τη βία κατά ηγετών συνδικαλιστικών οργανώσεων και ακτιβιστών για το περιβάλλον στην Κολομβία, την κατάσταση του τομέα της μπανάνας στον Ισημερινό, την παρακολούθηση των εργασιακών και περιβαλλοντικών ζητημάτων στο Περού, καθώς και τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της επιδημίας COVID-19 στην ΕΕ και τους εταίρους της περιοχής των Άνδεων. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε αυτά τα στοιχεία στις συζητήσεις της με τους εμπορικούς εταίρους στις συναντήσεις της επιτροπής για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η καθιέρωση διαρθρωμένου διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών αποδείχθηκε δύσκολη για ορισμένους από τους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ, οι οποίοι είχαν περιορισμένη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών τους. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ παροτρύνονται να προσεγγίσουν τις χώρες υποδοχής καθώς οι τελευταίες δημιουργούν τις σχετικές δομές και να προσφέρουν συμβουλές και υποστήριξη ανάλογα με τις ανάγκες, όπως δείχνει το ακόλουθο παράδειγμα:

- ΣΕΣ ΕΕ–Βιετνάμ: Η Επιτροπή, μέσω της οικείας ομάδας εμπορίου στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Ανόι, υποστηρίζει ενεργά τη σύσταση της ΕΣΟ του Βιετνάμ μετά την έναρξη ισχύος της ΣΕΣ. Η υποστήριξη αυτή πραγματοποιείται μέσω ενός έργου που προωθεί τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων (οργανώσεων επιχειρήσεων και εργαζομένων) και της κοινωνίας των πολιτών (μη κυβερνητικών οργανώσεων). Αυτό εκτιμήθηκε τόσο από την τοπική κοινωνία των πολιτών όσο και από τη βιετναμέζικη διοίκηση, δεδομένης της περιορισμένης πείρας που διαθέτουν οι ανεξάρτητες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στο Βιετνάμ.

Δ. Ανάλυση (εκ των υστέρων) των επιπτώσεων των εμπορικών συμφωνιών για τη βελτίωση της εφαρμογής

Η άντληση διδαγμάτων από τον πραγματικό αντίκτυπο των υφιστάμενων συμφωνιών συμβάλλει στη βελτίωση της εφαρμογής στο μέλλον...

Η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο των εμπορικών συμφωνιών της με την πάροδο του χρόνου, συνήθως για πρώτη φορά αφού συμπληρωθούν πέντε έτη εφαρμογής, προκειμένου να εξακριβώσει αν έχουν επιτευχθεί τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Το 2020 ολοκληρώθηκαν δύο εκ των υστέρων αξιολογήσεις. Οι αξιολογήσεις αυτές κάλυψαν τη συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με τις χώρες CARIFORUM (η δεύτερη αξιολόγηση έπεται από δέκα έτη ισχύος) και τις ΣΕΣ με τις έξι

χώρες της Μεσογείου⁴². Δημοσιεύθηκαν τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο του 2021, αντίστοιχα. Και οι δύο μελέτες επισημαίνουν τα κυριότερα εκκρεμή ζητήματα και τα σημεία στα οποία θα πρέπει να εστιάσει η εφαρμογή, προσδιορίζοντας επίσης τα προβλήματα που συνήθως ανακύπτουν με τις περιφέρειες.

Για παράδειγμα, στην περίπτωση της **ΣΟΕΣ ΕΕ-CARIFORUM**, η έλλειψη διοικητικής ικανότητας των αρχών/οργανισμών εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία, σε συνδυασμό με την έλλειψη ενημέρωσης των επιχειρήσεων σχετικά με τη συμφωνία και την ανεπαρκή τήρηση των υποχρεώσεων διαφάνειας. Ταυτόχρονα, δεδομένης της αναπτυξιακής διάστασης της ΣΟΕΣ, η επιτυχής εφαρμογή της από τα 14 κράτη CARIFORUM εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη σχετική χρηματοδότηση της αναπτυξιακής συνεργασίας. Το νέο πρόγραμμα εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI-Global Europe) του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2021-2027 δημιουργεί ευκαιρίες για την παροχή τέτοιας υποστήριξης η οποία θα είναι ειδικά προσαρμοσμένη στις προκλήσεις που έχουν εντοπιστεί σχετικά με το εμπόριο. Η αξιολόγηση εντόπισε επίσης τομείς στους οποίους η ΕΕ έπρεπε να εντείνει τις προσπάθειές της, ιδίως όσον αφορά τη μεγαλύτερη συμμετοχή των κρατών μελών, τη βελτίωση της επικοινωνίας και τη στήριξη των δεσμών και των πλατφορμών μεταξύ επιχειρήσεων.

Στην περίπτωση των **έξι ευρωμεσογειακών συμφωνιών σύνδεσης**, η μελέτη επισημαίνει την ανάγκη περαιτέρω μείωσης του αριθμού των μη δασμολογικών μέτρων, όπως η μη αυτόματη έκδοση αδειών εισαγωγής ή οι μη κοινοποιημένοι τεχνικοί κανονισμοί, που μειώνουν την προβλεψιμότητα και στρεβλώνουν τις τοπικές επιχειρηματικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η μελέτη προτείνει την απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, την εφαρμογή διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων και την αποφυγή περιττών επικαλύψεων των αξιολογήσεων συμμόρφωσης. Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος θα πρέπει να συνοδεύεται από ενισχυμένη υποστήριξη και συνεργασία από μέρους της ΕΕ όσον αφορά τις πολιτικές για την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας και των δεξιοτήτων και την άρση των υλικότεχνικών περιορισμών. Οι καθορισμένοι στόχοι όχι μόνο θα τροφοδοτήσουν τη διαδικασία εφαρμογής των ΣΕΣ, αλλά θα μπορούσαν επίσης να προσφέρουν καθοδήγηση όσον αφορά τον προβληματισμό για τη στήριξη της ενωσιακής βοήθειας για το εμπόριο κατά την περίοδο 2021-2027.

III. Υποστήριξη της αξιοποίησης των εμπορικών συμφωνιών από τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Οι ΜΜΕ και οι οικογενειακές επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν περίπου το 99 % του συνόλου των επιχειρήσεων στην ΕΕ και αντιστοιχούν στο ήμισυ του ΑΕΠ της Ευρώπης

Οι παγκόσμιες αγορές εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πηγή ανάπτυξης για τις ΜΜΕ, οι οποίες αντιστοιχούν στο ένα τρίτο του συνόλου των εξαγωγών της ΕΕ, στηρίζοντας πάνω από 13 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ⁴³. Το 2020 η Επιτροπή ενέτεινε τις προσπάθειές της για να βοηθήσει τις ΜΜΕ να αξιοποιήσουν στο έπακρο τους εμπορικούς κανόνες και συμφωνίες, καθώς και

⁴² Η μελέτη καλύπτει την Αίγυπτο, την Αλγερία, την Ιορδανία, τον Λίβανο, το Μαρόκο και την Τυνησία: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fab9bddd-9106-11eb-b85c-01aa75ed71a1>.

⁴³ Σημείωμα του επικεφαλής οικονομολόγου της ΓΔ Εμπορίου του Μαΐου του 2020: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158778.pdf

για να τις διευκολύνει να διατυπώνουν τις ανησυχίες τους σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών και κανόνων.

Τα κενά πληροφόρησης και η έλλειψη τεχνογνωσίας μπορούν αυτά καθαυτά να αποτελέσουν εμπόδιο στο εμπόριο και τις επενδύσεις, επιβαρύνοντας ιδιαίτερος τις μικρότερες επιχειρήσεις. Πρώτον, οι εμπορικές συμφωνίες είναι άχρηστες αν οι δυνητικοί δικαιούχοι δεν γνωρίζουν γι' αυτές και αν δεν κατανοούν με ποιον τρόπο μπορούν να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Ακόμη και αν οι ΜΜΕ δεν πραγματοποιούν εξαγωγές άμεσα, οι εμπορικές συμφωνίες δύνανται να είναι σημαντικές γι' αυτές λόγω του ρόλου τους στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Δεύτερον, ακόμη και στις περιπτώσεις όπου οι κανόνες του ΠΟΕ και οι προτιμησιακές συμφωνίες της ΕΕ είναι γνωστά στις επιχειρήσεις, τα οφέλη τους δεν υλοποιούνται αυτομάτως. Ως εκ τούτου, ενώ η προώθηση του εμπορίου αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών, των επιχειρηματικών ενώσεων ή των αρχών προώθησης του εμπορίου, το 2020 η Επιτροπή συνέχισε να υποστηρίζει τις δραστηριότητές τους, μεταξύ άλλων μέσω καθοδήγησης, επαφών (ιδίως μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ σε χώρες εταίρους), ειδικών διαδραστικών διαδικτυακών εργαλείων ή γραφείων και κέντρων παροχής υποστήριξης που καλύπτουν τις ανάγκες των ΜΜΕ.

Οι εμπορικές συμφωνίες με αναπτυσσόμενες χώρες προσφέρουν ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά τις οποίες οι τοπικές ΜΜΕ επιθυμούν να αξιοποιήσουν και παρέχουν κίνητρα για μεταρρυθμίσεις στις οποίες μπορεί να βασιστεί περαιτέρω η αναπτυξιακή συνεργασία. Για παράδειγμα, οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ) με χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού έχουν ισχυρή αναπτυξιακή διάσταση: η επιτυχής εφαρμογή τους εξαρτάται από την αντιμετώπιση, μέσω της βοήθειας για το εμπόριο, των εσωτερικών περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι χώρες αυτές στον τομέα του εμπορίου. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση περιλαμβάνει παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο εργάζονται οι αντιπροσωπείες της ΕΕ για την αντιμετώπιση των εμπορικών εμποδίων μέσω της βοήθειας για το εμπόριο. Η έκθεση προόδου της ΕΕ όσον αφορά τη βοήθεια για το εμπόριο, του 2020, περιέχει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την υποστήριξη που παρέχουν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη στις ΜΜΕ των αναπτυσσόμενων χωρών προκειμένου να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ⁴⁴.

A. Διαδικτυακή πύλη «Access2Markets» και εργαλείο αυτοαξιολόγησης των κανόνων καταγωγής (ROSA)

Το 2020 εγκαινιάστηκε η δικτυακή πύλη «Access2Markets», η οποία αποτελεί μια υπηρεσία μίας στάσης που παρέχει δωρεάν πληροφορίες για το εμπόριο...

Η νέα δικτυακή πύλη της Επιτροπής για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές «Access2Markets»⁴⁵, η οποία εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2020 και περιλαμβάνει το ολοκληρωμένο **εργαλείο αυτοαξιολόγησης των κανόνων καταγωγής (ROSA)**, παρέχει πληθώρα δωρεάν, πολυγλωσσικών και επικαιροποιημένων πληροφοριών με δυνατότητα αναζήτησης. Καλύπτει 122 εξαγωγικές αγορές και 190 αγορές προέλευσης εκτός της ΕΕ. Οι εταιρείες μπορούν να ανατρέχουν σε πληροφορίες σχετικά με τους δασμούς, τους φόρους, τις ποσοστώσεις, τις διατυπώσεις εισαγωγής και τις

⁴⁴ European Commission, *EU Aid for Trade Progress Report 2020 – Review of progress on the implementation of the updated EU aid for trade strategy of 2017* (Έκθεση προόδου της ΕΕ όσον αφορά τη βοήθεια για το εμπόριο 2020 – Επανεξέταση της προόδου για την υλοποίηση της επικαιροποιημένης στρατηγικής της ΕΕ όσον αφορά τη βοήθεια για το εμπόριο), Υπηρεσία Δημοσίων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Λουξεμβούργο, 2020 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f022db96-d854-11ea-adj7-01aa75ed71a1>).

⁴⁵ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/home>

διαδικασίες για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές τους, και μπορούν να συγκρίνουν τους κανόνες καταγωγής που περιλαμβάνονται σε όλες τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ. Παρότι είναι διαθέσιμη για κάθε χρήστη, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τις ΜΜΕ.

η πλατφόρμα περιλαμβάνει ένα εργαλείο αυτοαξιολόγησης που βοηθά τις επιχειρήσεις να καθορίσουν την πορεία τους ανάλογα με τους κανόνες καταγωγής που περιλαμβάνονται στις διάφορες συμφωνίες της ΕΕ.

ROSA, το εργαλείο αυτοαξιολόγησης των κανόνων καταγωγής

Το εργαλείο ROSA καθοδηγεί τους χρήστες μέσω μιας σειράς ερωτήσεων προκειμένου να αξιολογήσουν αν τα προϊόντα τους πληρούν ή δεν πληρούν τους κανόνες που καθιστούν τους χρήστες επιλέξιμους για προτιμησιακή μεταχείριση στο πλαίσιο εμπορικής συμφωνίας της ΕΕ. Προς διευκόλυνση των επιχειρήσεων, το εργαλείο ROSA περιλαμβάνει επίσης σαφείς οδηγίες σχετικά με τα έγγραφα που απαιτούνται ως απόδειξη καταγωγής για την εξασφάλιση δασμολογικών προτιμήσεων, καθώς και μια λειτουργία σύγκρισης των κανόνων διαφόρων συμφωνιών. Επί του παρόντος, το εργαλείο ROSA χρησιμοποιείται περίπου 500 φορές την ημέρα.

Η δικτυακή πύλη «Access2Markets» έχει θετική απήχηση, με τον αριθμό των καθημερινών χρηστών να ανέρχεται σε 10 000, από τους οποίους το 70 % προέρχεται από την ΕΕ. Η χρήση του είναι σημαντικά μεγαλύτερη σε σύγκριση με τα εργαλεία που αντικατέστησε (βάση δεδομένων για την πρόσβαση στην αγορά και υπηρεσία υποστήριξης για το εμπόριο). Η δικτυακή πύλη «Access2Markets» και το εργαλείο ROSA αναπτύχθηκαν σε στενή συνεργασία τόσο με τις επιχειρηματικές ενώσεις όσο και με τα εμπορικά επιμελητήρια και βελτιώνονται διαρκώς με βάση τις παρατηρήσεις των χρηστών. Η καλή αυτή αρχή επιβεβαιώθηκε όταν η εν λόγω πλατφόρμα κέρδισε τη δημόσια ψηφοφορία του 2021 για τα **βραβεία χρηστής διοίκησης του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή**⁴⁶, σε αναγνώριση του γεγονότος ότι προσφέρει μια υπηρεσία προσανατολισμένη στον πολίτη σε περιόδους κρίσης.

Η δικτυακή πύλη «Access2Markets» πρόκειται να επεκταθεί με μελλοντικές ενότητες για τις υπηρεσίες και τις δημόσιες συμβάσεις τα επόμενα έτη και για τις περισσότερες συμφωνίες στο εργαλείο ROSA έως το τέλος του 2021

Στο πλαίσιο των βελτιώσεων, **το πεδίο εφαρμογής της διαδικτυακής πύλης «Access2Markets» διευρύνεται** ώστε να συμπεριλάβει και άλλα βασικά στοιχεία των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ:

- Αναπτύσσονται μια **βάση δεδομένων με δυνατότητα αναζήτησης που θα καλύπτει διάφορους τομείς παροχής υπηρεσιών** στο πλαίσιο συμφωνιών της ΕΕ σε πιλοτική βάση, καθώς και ειδικοί τομεακοί οδηγοί που εστιάζουν σε ορισμένες περιφέρειες ή χώρες, π.χ. για τον τομέα των διατάξεων που αφορούν την υγεία των φυτών και των ζώων.
- **Επεκτείνεται επίσης η γεωγραφική κάλυψη του εργαλείου ROSA** για να καλύπτει τις περισσότερες εμπορικές συμφωνίες έως το τέλος του 2021. Σήμερα, καλύπτει ήδη 26 εμπορικές συμφωνίες με 36 χώρες (στις οποίες συγκαταλέγονται το Ηνωμένο Βασίλειο, οι εταίροι της Κεντρικής Αμερικής, η Κολομβία / το Περού/ ο Ισημερινός, το Βιετνάμ, ο Καναδάς, η Ιαπωνία και η Νότια Κορέα).

⁴⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=EXkldaJvv5E>

- Ένα νέο ειδικό εργαλείο, που ονομάζεται «**Access2Procurement**»⁴⁷ και δρομολογήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021, θα καλύπτει τις δημόσιες συμβάσεις στο πλαίσιο εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ, αρχής γενομένης από τα μέλη της συμφωνίας για τις δημόσιες συμβάσεις (ΣΔΣ) και της συμφωνίας ΕΕ-Καναδά (CETA). Η κάλυψη θα επεκταθεί σταδιακά πέραν των ανωτέρω.

Νέο εργαλείο για τη βελτίωση της πληροφόρησης σχετικά με τους δημόσιους διαγωνισμούς

Το «**Access2Procurement**» είναι ένα νέο εργαλείο ΤΠ ενσωματωμένο στη διαδικτυακή πύλη «**Access2Markets**». Σκοπός του είναι να βοηθά τους Ευρωπαίους προμηθευτές να διαπιστώσουν αν είναι επιλέξιμοι να υποβάλουν προσφορά για συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση σε τρίτη χώρα. Με βάση τις απαντήσεις του χρήστη σε τρεις ή τέσσερις ερωτήσεις σχετικά με τον αναθέτοντα φορέα, το αντικείμενο της σύμβασης και την αναμενόμενη αξία της σύμβασης, το νέο εργαλείο διενεργεί ταχεία και εξαιρετικά αξιόπιστη αξιολόγηση ως προς το αν ο χρήστης δικαιούται να συμμετάσχει στη διαδικασία υποβολής προσφορών. Αυτό θα βοηθά τους υποψήφιους διαγωνιζομένους να προσδιορίσουν αν ένα έργο που προσφέρεται για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης σε τρίτη χώρα καλύπτεται ή όχι από τις δεσμεύσεις της εν λόγω χώρας έναντι της ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά στο πλαίσιο της συμφωνίας του ΠΟΕ για τις δημόσιες συμβάσεις ή στο πλαίσιο διμερούς συμφωνίας.

B. Οδηγοί, γραφεία υποστήριξης, κέντρα ΜΜΕ και συνεργασία με δίκτυα

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της όσον αφορά την επικοινωνία, η Επιτροπή εξακολουθεί να εστιάζει στα οφέλη που προσφέρουν οι εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ στις επιχειρήσεις, ιδίως στις ΜΜΕ.

Το 2020 η Επιτροπή συνέχισε να εκπονεί σειρά οδηγών προκειμένου να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να εξοικειωθούν με τις συμφωνίες, με την υποστήριξη ειδικών σεμιναρίων κατάρτισης για τα ενδιαφερόμενα μέρη, είτε με φυσική παρουσία είτε διαδικτυακά, συμπληρώνοντας έτσι τις δραστηριότητες των κρατών μελών και των επιχειρήσεων της ΕΕ. Οι **αντιπροσωπείες της ΕΕ** διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την υποστήριξη των οικονομικών φορέων που επιθυμούν να επωφεληθούν από τη συμφωνία.

- Το παράδειγμα του Καναδά: Το 2020 η Επιτροπή συνέχισε να εκπονεί ειδικούς οδηγούς και να διοργανώνει διαδικτυακά σεμινάρια προκειμένου να βοηθήσει τις ενωσιακές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην καναδική αγορά. Οι εργασίες αυτές κάλυψαν εννέα τομείς, από άκρως τεχνικά θέματα όπως εναλλακτικές λύσεις αντί της επεξεργασίας μεθυλοβρωμιδίου για τις εξαγωγές ορισμένων φυτικών προϊόντων ή ευκαιρίες για εταιρείες καθαρής τεχνολογίας έως γενικότερα θέματα όπως οι ευκαιρίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων στον Καναδά σε ομοσπονδιακό και υπο-ομοσπονδιακό επίπεδο ή η επισκόπηση των ΔΔΙ στον Καναδά. Όλοι αυτοί οι οδηγοί και οι εκθέσεις διατίθενται στο κοινό στον ιστότοπο της Επιτροπής⁴⁸.

⁴⁷ <https://webgate.ec.europa.eu/procurement/#/step1>

⁴⁸ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1720&title=CETA-factsheet-and-guides>

- Το παράδειγμα της Ιαπωνίας: Το 2020 η ομάδα εμπορίου στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Τόκιο εκπόνησε έναν οδηγό βήμα προς βήμα για την παροχή πληροφοριών σε εταιρείες σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά, ο οποίος συμπληρώθηκε με τομεακούς οδηγούς⁴⁹.

Τα κέντρα ΜΜΕ σε βασικές αγορές, με την υποστήριξη της ΕΕ, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο....

Προκειμένου να βοηθήσει τις ΜΜΕ να δραστηριοποιηθούν σε διεθνές επίπεδο και να αποκτήσουν πρόσβαση στα οφέλη που προκύπτουν από τις διαπραγματεύσεις στις χώρες εταίρους, η **Επιτροπή εξακολουθεί να υποστηρίζει τα κέντρα ΜΜΕ στην Κίνα και την Ιαπωνία**, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, τις εθνικές και ευρωπαϊκές επιχειρηματικές ενώσεις στο εξωτερικό και τους οργανισμούς προώθησης του εμπορίου. Το **Κέντρο Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ–Ιαπωνίας**⁵⁰ έχει 2 233 εγγεγραμμένα μέλη. Η χρηματοδότηση και η διαχείρισή του πραγματοποιούνται από κοινού από την ΕΕ και την Ιαπωνία⁵¹ σε συνεργασία με τους οργανισμούς προώθησης του εμπορίου των κρατών μελών. Παρέχει πολλαπλές υπηρεσίες⁵² σε ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω του γραφείου υποστήριξης ΣΟΕΣ⁵³, μέσω του ιαπωνικού γραφείου υποστήριξης για τη φορολογία και τις δημόσιες συμβάσεις⁵⁴, και προωθεί τη μεταφορά τεχνολογίας μεταξύ της ΕΕ και της Ιαπωνίας μέσω ειδικού γραφείου υποστήριξης⁵⁵. Το **Κέντρο ΜΜΕ της ΕΕ στην Κίνα** είναι ένα έργο χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή το οποίο, από το 2010, βοηθά τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ να προετοιμαστούν για να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά στην Κίνα. Το έργο αυτό, που βρίσκεται τώρα στην τρίτη φάση του, έχει προγραμματιστεί να διαρκέσει από τον Οκτώβριο του 2020 έως τον Μάρτιο του 2022. Κατά τη φάση 2 (Ιούλιος 2014 – Απρίλιος 2020), το Κέντρο ΜΜΕ της ΕΕ χρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ με συνολικό προϋπολογισμό 5,9 εκατ. EUR και έχει 14 163 εγγεγραμμένους χρήστες στον ιστότοπο του Κέντρου ΜΜΕ της ΕΕ.

Κέντρα ΜΜΕ στην Ιαπωνία και την Κίνα

Παραδείγματα δραστηριοτήτων του Κέντρου Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ–Ιαπωνίας το 2020:

- ✓ 16 διαδικτυακά σεμινάρια σχετικά με τη ΣΟΕΣ (μέσω του γραφείου υποστήριξης ΣΟΕΣ) με 925 συμμετέχοντες·
- ✓ 18 ενημερωτικά δελτία που καθοδηγούν τις ΜΜΕ σχετικά με βασικές πτυχές της ΣΟΕΣ·
- ✓ 21 διαδικτυακά σεμινάρια με 810 συμμετέχοντες.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων του Κέντρου ΜΜΕ της ΕΕ στην Κίνα (Νοέμβριος 2014 – Απρίλιος 2020):

- ✓ 307 προγράμματα κατάρτισης στην Κίνα και την ΕΕ για περισσότερες από

⁴⁹ Guide for EU suppliers on government procurement in Japan: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159028.pdf· οδηγός βήμα προς βήμα που παρέχει πληροφορίες σε επιχειρήσεις της ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/content/symfonia-oikonomikis-etairikis-shesis-ee-iaponias>

⁵⁰ <https://www.eu-japan.eu/>

⁵¹ Η ΕΕ παρέχει χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας COSME για το 2020 (5,6 εκατ. EUR· Απρίλιος 2020 – Μάρτιος 2022).

⁵² <https://www.eu-japan.eu/summary-activities>

⁵³ <https://www.eubusinessinjapan.eu/library/news/epa-helpdesk>

⁵⁴ <https://www.eu-japan.eu/japan-tax-public-procurement-helpdesk>

⁵⁵ <http://www.eu-jp-tthelpdesk.eu/>

12 000 ενωσιακές ΜΜΕ·

- ✓ υπογραφή 28 μνημονίων συμφωνίας με κυβερνητικούς οργανισμούς και οργανώσεις υποστήριξης επιχειρήσεων στην Κίνα και την Ευρώπη·
- ✓ 270 εταιρικές σχέσεις μεταξύ του Κέντρου ΜΜΕ της ΕΕ και οργανισμών-εταίρων·

και σε ορισμένες περιπτώσεις υποστηρίζονται επίσης από θεματικές ομάδες

Οι εταιρείες της ΕΕ (ιδίως οι μικρότερες) αντιμετωπίζουν συχνά πρακτικές προκλήσεις και περιορισμούς όσον αφορά την προστασία των ΔΔΙ σε τρίτες χώρες, όπως η αναγκαστική μεταφορά τεχνολογίας, οι διαδικαστικές ελλείψεις, οι καθυστερήσεις στις καταχωρίσεις δικαιωμάτων, η μη καταχώριση ορισμένων δικαιωμάτων, το μη αποτρεπτικό επίπεδο κυρώσεων για παραβιάσεις ΔΔΙ, η έλλειψη εμπειρογνωσίας, η διαφθορά, η έλλειψη ευαισθητοποίησης και η έλλειψη διαφάνειας. Προκειμένου να τις βοηθήσει να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αυτές τις προκλήσεις, που ενδέχεται να επηρεάσουν τις προσπάθειες που καταβάλλουν για τη δραστηριοποίησή τους σε διεθνές επίπεδο, η Επιτροπή ίδρυσε **θεματικά γραφεία υποστήριξης ΜΜΕ σε περιοχές που είναι ζωτικής σημασίας για τα ΔΔΙ, ιδίως στην Κίνα, τη Λατινική Αμερική και τη Νοτιοανατολική Ασία**⁵⁶. Τα εν λόγω γραφεία υποστήριξης στηρίζουν τις ΜΜΕ της ΕΕ τόσο για την προστασία όσο και για την επιβολή των ΔΔΙ τους στις περιοχές δικαιοδοσίας των εμπορικών εταίρων της ΕΕ, μέσω της παροχής δωρεάν πληροφοριών και υπηρεσιών.

⁵⁶ https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/ip-thematic-areas_en

Γ. Εμβάθυνση της συνεργασίας με επιχειρήσεις και επιχειρηματικά δίκτυα

Προκειμένου να προσεγγίσει τις επιχειρήσεις στην πράξη, το 2020, η Επιτροπή εξακολούθησε να **εμβαθύνει τη συνεργασία της με εκπροσώπους των επιχειρηματικών συμφερόντων της ΕΕ** τόσο στην ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων του δικτύου «Enterprise Europe Network» (EEN)⁵⁷, του παγκόσμιου δικτύου ευρωπαϊκών επιχειρηματικών ενώσεων (EBO WWN)⁵⁸ και των οργανισμών προώθησης του εμπορίου των κρατών μελών. Στόχος της Επιτροπής είναι να προωθήσει την ανταλλαγή απόψεων με τους εν λόγω οργανισμούς για τη βελτίωση της πρόσβασης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στην αγορά τρίτων χωρών.

Το **δίκτυο EEN** παρέχει συμβουλές σχετικά με τις ΣΕΣ που συνάπτει η ΕΕ. Η θεματική ομάδα του EEN για τη δραστηριοποίηση των ΜΜΕ σε διεθνές επίπεδο ανταλλάσσει τακτικά πληροφορίες σχετικά με τα τελευταία ζητήματα που αφορούν το εμπόριο μέσω της κοινοτικής πλατφόρμας του δικτύου EEN. Η ομάδα εμπειρογνομόνων διοργανώνει επίσης διαδικτυακά σεμινάρια για τις τοπικές επιχειρήσεις και τους συμβούλους του EEN και διαχειρίζεται γραφεία υποστήριξης για τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις εμπορικές συμφωνίες:

Το δίκτυο «European Enterprise Network» — πρόσφατες δραστηριότητες

- Στις 27 Ιανουαρίου 2021 η θεματική ομάδα εξαγωγών του δικτύου EEN για τη δραστηριοποίηση των ΜΜΕ σε διεθνές επίπεδο διοργάνωσε διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο «Meet our international partners: EEN Singapore» (Συναντήστε τους διεθνείς μας εταίρους: EEN Σιγκαπούρης), όπου επισημάνθηκαν οι ευκαιρίες και η υποστήριξη που προσφέρονται στις επιχειρήσεις της ΕΕ που επιθυμούν να ασκήσουν επιχειρηματική δραστηριότητα στη Σιγκαπούρη αξιοποιώντας τη ΣΕΣ.
- Το δίκτυο EEN Βιετνάμ ίδρυσε γραφείο υποστήριξης για την αξιολόγηση των αναγκών των επιχειρήσεων όσον αφορά τη ΣΕΣ ΕΕ–Βιετνάμ η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Αυγούστου 2020, μεταξύ άλλων με τη διεξαγωγή ερευνών, τη διοργάνωση συνεδριάσεων κ.λπ.
- Τον Νοέμβριο του 2020 το δίκτυο EEN, σε στενή συνεργασία με τη ΓΔ Εμπορίου, διοργάνωσε ένα ειδικό πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης σχετικά με τις λειτουργίες της δικτυακής πύλης «Access2Markets». Το διαδικτυακό σεμινάριο έτυχε θετικής υποδοχής, και περισσότεροι από 200 σύμβουλοι του δικτύου EEN παρακολούθησαν την κατάρτιση. Σχεδιάζεται η διεξαγωγή και άλλων προγραμμάτων πρακτικής κατάρτισης στο μέλλον.

Η υποστήριξη των ΜΜΕ ενσωματώνεται πλέον σε πολλές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ

⁵⁷Το δίκτυο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το [πρόγραμμα COSME](#) της ΕΕ, λειτουργεί σε περισσότερες από 60 χώρες με τη συμμετοχή 3 000 εμπειρογνομόνων από 600 οργανώσεις μέλη. Στόχος του είναι να παράσχει βοήθεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στο πλαίσιο των διεθνών δραστηριοτήτων τους.

⁵⁸ <https://eboworldwide.eu/>

Προκειμένου να βοηθηθούν περαιτέρω οι ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, οι πρόσφατες συμφωνίες συμπεριέλαβαν **ειδικά κεφάλαια για τις ΜΜΕ στις ΣΕΣ της ΕΕ**⁵⁹, τα οποία προβλέπουν διαφάνεια έναντι των ΜΜΕ και τακτικές επαφές μεταξύ των σημείων επαφής των μερών για τις ΜΜΕ. Το 2020 τα σημεία επαφής για τις ΜΜΕ που συστάθηκαν στο πλαίσιο της CETA υπέβαλαν έκθεση δραστηριοτήτων στη μεικτή επιτροπή ΣΟΕΣ, η οποία συνεδρίασε τον Ιούλιο του 2020, και άρχισαν να υλοποιούν το πρόγραμμα εργασίας τους για την περίοδο 2020-21⁶⁰, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή, μεταξύ άλλων, του δικτύου EEN και παρακολουθώντας την πρόοδο των ΜΜΕ στο πλαίσιο της CETA. Τον Φεβρουάριο του 2021 πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση των σημείων επαφής που συστάθηκαν στο πλαίσιο της ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας, κατά την οποία και οι δύο πλευρές ανέφεραν τις πρωτοβουλίες τους για την εφαρμογή των διατάξεων περί πληροφόρησης στο πλαίσιο του κεφαλαίου για τις ΜΜΕ.

IV. Αντιμετώπιση των εμποδίων και εξεύρεση λύσεων

IV.1 Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τα εμπορικά εμπόδια και η άρση τους κατά τη διάρκεια ενός έτους γεμάτου προκλήσεις

Το 2020 ήταν ένα ιδιαίτερα απαιτητικό έτος: η υγειονομική και οικονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία COVID-19 πυροδότησε τον προστατευτισμό και επέτεινε την απροθυμία ορισμένων εταίρων όσον αφορά την άρση των εμποδίων που προϋπήρχαν της κρίσης.

Τα θεσμικά όργανα που έχουν συσταθεί με βάση τις εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ αποτελούν σημαντικό μέσο για τον εντοπισμό, την ανάδειξη και την επίλυση προβλημάτων με τους εμπορικούς εταίρους με τους οποίους η ΕΕ έχει συνάψει προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να αντιμετωπίζουν προβλήματα σε τομείς που δεν καλύπτονται άμεσα από κάποια εμπορική συμφωνία ή σε χώρες με τις οποίες η ΕΕ δεν έχει συνάψει προτιμησιακή εμπορική συμφωνία. Ως εκ τούτου, το 2020 συνεχίστηκαν οι εργασίες για τον εντοπισμό και την άρση των εμποδίων σε κάθε επίπεδο (διμερές και πολυμερές), για την αντιμετώπιση των ανησυχιών των επιχειρήσεων της ΕΕ, οι οποίες έρχονται αντιμέτωπες με περιοριστικά μέτρα ή πρακτικές καθώς και με άδικη μεταχείριση από μέρους των εμπορικών εταίρων της ΕΕ, ή που δεν μπορούν να δραστηριοποιηθούν με ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Προκειμένου να διευκολύνει την υποβολή καταγγελιών, τον Νοέμβριο του 2020 η Επιτροπή δημιούργησε στη δικτυακή πύλη «Access2Markets» το **ενιαίο σημείο εισόδου**, μια υπηρεσία μίας στάσης για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα εμπόδια στο εμπόριο και/ή τους εμπορικούς εταίρους που δεν τηρούν τις δεσμεύσεις τους για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

A. Καταγραφή (του συνόλου των καταχωρισμένων) εμποδίων στο εμπόριο και τις επενδύσεις έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, έως το τέλος του 2020 είχαν καταγραφεί στη βάση δεδομένων «Access2Markets» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής **462 ενεργά εμπόδια στο εμπόριο και τις επενδύσεις σε 66 τρίτες χώρες**:

⁵⁹Έχει υπάρξει συμφωνία με τον Καναδά για σύσταση αναφορικά με τις ΜΜΕ, ενώ κεφάλαια για τις ΜΜΕ περιλαμβάνουν η ΣΟΕΣ ΕΕ-Ιαπωνίας και η συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας με το Ηνωμένο Βασίλειο, όπως και οι συμφωνίες που έχουν συναφθεί με τις χώρες της Mercosur και η εκσυγχρονισμένη συμφωνία με το Μεξικό. Κεφάλαια για τις ΜΜΕ περιλαμβάνονται επίσης στις διαπραγματεύσεις με την Αυστραλία, την Ινδονησία, τη Νέα Ζηλανδία και τη Χιλή.

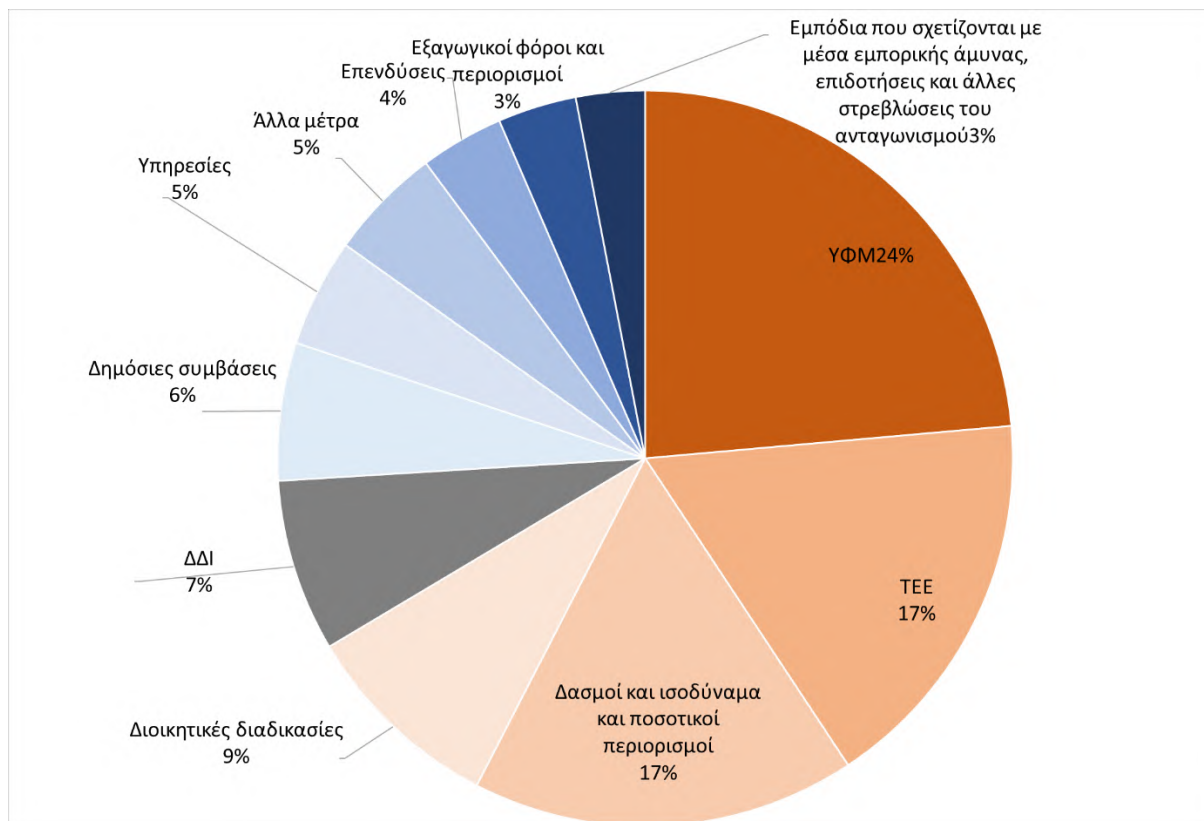
⁶⁰Το πρόγραμμα εργασίας και η έκθεση δραστηριοτήτων είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση:

https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/july/tradoc_158910.pdf

Είδος μέτρου	Αριθμός εμποδίων
Μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΜ)	109
Τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)	79
Δασμοί και ισοδύναμα και ποσοτικοί περιορισμοί	78
Διοικητικές διαδικασίες	41
Υπηρεσίες και επενδύσεις	39
Άλλα μέτρα*	37
ΔΔΙ	35
Δημόσιες συμβάσεις	28
Εξαγωγικοί φόροι και περιορισμοί	16
Γενικό σύνολο	462

* Τα άλλα μέτρα περιλαμβάνουν τα εμπόδια που σχετίζονται με τα μέσα εμπορικής άμυνας και τις επιδοτήσεις, τα μέτρα που επηρεάζουν τον ανταγωνισμό και άλλα μέτρα που δεν μπορούν να ταξινομηθούν στις παραπάνω κατηγορίες.

Διάγραμμα 4: Είδη εμποδίων το 2020

Όπως φαίνεται από το διάγραμμα 4 παραπάνω, εξετάζοντας τα **είδη εμποδίων**, όπως και τα προηγούμενα έτη, τα μέτρα ΥΦΠ (109) εξακολούθησαν να αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία, αντιπροσωπεύοντας το ένα τέταρτο όλων των εμποδίων που καταγράφηκαν, ακολουθούμενα από τις κατηγορίες «ΤΕΕ» και «δασμολογικά μέτρα και ποσοτικοί περιορισμοί» (σχεδόν 80 εμπόδια ανά κατηγορία). Αυτές οι τρεις κατηγορίες αντιπροσώπευαν σχεδόν το 60 % του συνόλου των ενεργών εμποδίων το 2020.

Εξετάζοντας τη **γεωγραφική κατανομή**, το 2020 η Κίνα εξακολούθησε να αποτελεί τη χώρα με τον υψηλότερο αριθμό εμποδίων, καταγράφοντας 40 εμπόδια (δύο περισσότερα από ό,τι το 2019). Δεύτερη ήταν η Ρωσία, ακολουθούμενη από την Ινδονησία και τις Ηνωμένες Πολιτείες (26 έκαστη), την Ινδία (25) και την Τουρκία (24). Άλλες χώρες με δέκα ή περισσότερα εμπόδια ήταν η Αίγυπτος, η Αλγερία, η Αυστραλία, η Βραζιλία, ο Καναδάς, η Μαλαισία, το Μαρόκο και η Νότια Κορέα.

Β. Η εξέλιξη των εμποδίων στο εμπόριο και τις επενδύσεις το 2020

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα νέα εμπόδια που καταγράφηκαν και τα εμπόδια που άρθηκαν το 2020⁶¹ ανά είδος/κατηγορία, με καθαρή αύξηση (+ 8) σε σύγκριση με το 2019⁶²:

Είδος μέτρου	Νέα εμπόδια ⁶³	Αρθέντα εμπόδια
ΥΦΜ	13	17
ΤΕΕ	5	6
Διοικητικές διαδικασίες	5	4
Δασμοί και ισοδύναμα και ποσοτικοί περιορισμοί	5	2
Υπηρεσίες και επενδύσεις	4	1
Άλλα μέτρα ⁶⁴	4	1
Δημόσιες συμβάσεις	3	1
Εξαγωγικοί φόροι και περιορισμοί	1	1
ΔΔΙ	1	0
Γενικό σύνολο	41	33

Τα **μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (ΥΦΜ)** ανέβηκαν και πάλι στην κορυφή του καταλόγου τόσο αναφορικά με τα νέα μέτρα (13), όσο και αναφορικά με τα αρθέντα μέτρα (17), αντιπροσωπεύοντας έτσι το ήμισυ όλων των εμποδίων που άρθηκαν το 2020. Η άρση εμποδίων υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας είχε ως αποτέλεσμα, για παράδειγμα, να ανοίξουν για τους ενωσιακούς εξαγωγείς οι ιαπωνικές αγορές για ορισμένα προϊόντα βοείου κρέατος από την ΕΕ, να επιτραπεί η εισαγωγή βελγικών μήλων στο Μεξικό και την Ταϊλάνδη ή να καταργήσει η Νότια Κορέα την απαγόρευση εισαγωγής πουλερικών από την Ουγγαρία.

Τα **τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)** και τα εμπόδια που συνδέονται με **διοικητικές διαδικασίες** ήταν το δεύτερο και το τρίτο συνηθέστερο είδος.

Όσον αφορά τα **νέα εμπόδια που καταγράφηκαν το 2020 ανά τομέα**, το 43 % εντοπίστηκαν στον **τομέα της γεωργίας και της αλιείας**, ενώ στον τομέα των οίνων και οινοπνευματωδών ποτών καταγράφηκαν τέσσερα νέα εμπόδια και στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας τρία. Ωστόσο, μετά τη γεωργία και την αλιεία, η μεγαλύτερη ομάδα νέων εμποδίων (8) ήταν τα **οριζόντια μέτρα** που μπορούν να επηρεάσουν όλες τις εξαγωγές προς την οικεία χώρα εμπορικό εταίρο (6) ή τα μέτρα που καλύπτουν περισσότερους από έναν τομείς (2). Από κοινού, **τα οριζόντια μέτρα και τα μέτρα που καλύπτουν πολλούς τομείς αποτέλεσαν το ένα τέταρτο όλων των νέων εμποδίων που**

⁶¹ Πλήρης κατάλογος των νέων εμποδίων που αναφέρθηκαν και των εμποδίων που άρθηκαν το 2020 παρατίθεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής:

<https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

⁶² Η σύγκριση των μέτρων του περασμένου έτους (438 ενεργά εμπόδια) με τα αριθμητικά στοιχεία του 2020 (41 νέα και 33 αρθέντα εμπόδια) δίνει ως αποτέλεσμα 446 εμπόδια. Η βασική διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι, για την παρακολούθηση των εμποδίων που αίρονται μερικώς, η Επιτροπή κωδικοποίησε τα παρακολουθούμενα ενεργά εμπόδια από το 2020, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο ονομαστικό αριθμό εμποδίων, αλλά χωρίς μεταβολή των υποκείμενων τάσεων.

⁶³ Νέα εμπόδια είναι αυτά που καταχωρίστηκαν στη δικτυακή πύλη «Access2Markets» κατά τη διάρκεια του 2020.

⁶⁴ Τα άλλα μέτρα περιλάμβαναν τα εμπόδια που σχετίζονται με τα μέσα εμπορικής άμυνας και τις επιδοτήσεις, τα μέτρα που επηρεάζουν τον ανταγωνισμό και άλλα μέτρα που δεν μπορούν να ταξινομηθούν στις παραπάνω κατηγορίες.

καταγράφηκαν το 2020⁶⁵, γεγονός που αντικατοπτρίζει την αύξηση των τάσεων προστατευτισμού, η οποία οξύνθηκε περαιτέρω λόγω της πανδημίας COVID-19.

⁶⁵Αυτό το μεγάλο ποσοστό των μέτρων που έχουν οριζόντιο αντίκτυπο δεν επιτρέπει τον ορθό ποσοτικό προσδιορισμό των επηρεαζόμενων εμπορικών ροών.

Εμπόδια στο εμπόριο και τις επενδύσεις και πανδημία COVID-19

Κατά τα αρχικά στάδια της πανδημίας, οι διαταραχές στην αλυσίδα εφοδιασμού οδήγησαν σε έκρηξη της ζήτησης για βασικά αγαθά (υγείας) και, ως εκ τούτου, σε ελλείψεις και σπασμωδικά περιοριστικά μέτρα, ενώ στη συνέχεια παρατηρήθηκε ανεξέλεγκτη αύξηση της παραγωγής (κυρίως στην Κίνα), γεγονός που προκάλεσε ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια και τη συμμόρφωση με τα πρότυπα της ΕΕ. Η ΕΕ θέσπισε προσωρινό μηχανισμό διαφάνειας με τη μορφή **συστήματος άδειας εξαγωγής για τα μέσα ατομικής προστασίας**, αντικαθιστώντας τις εθνικές απαγορεύσεις, που έληξαν αμφότερες στα τέλη Μαΐου του 2020.

Κατά τη διάρκεια της αρχικής φάσης της πανδημίας, αρκετοί εμπορικοί εταίροι της ΕΕ επέβαλαν **εξαγωγικούς περιορισμούς**. Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί τα εν λόγω μέτρα για να εξακριβώσει αν η διάρκειά τους είναι η απολύτως απαραίτητη, δηλαδή αν καταργούνται μόλις το επιτρέπει η υγειονομική κατάσταση⁶⁶. Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι οι περιορισμοί επηρεάζουν τον εφοδιασμό της ΕΕ με βασικά αγαθά τα οποία είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, η ΕΕ επιδιώκει την άρση ή τον μετριασμό του οικείου μέτρου. Ένα παράδειγμα αφορά τα μέτρα που έλαβε η Ινδία προκειμένου να περιορίσει τις εξαγωγές διαφόρων κρίσιμων ιατρικών εφοδίων⁶⁷, τα οποία αποδείχτηκε ότι θα μπορούσαν να αρθούν μέσω συνεργασίας σε υψηλότερο πολιτικό επίπεδο.

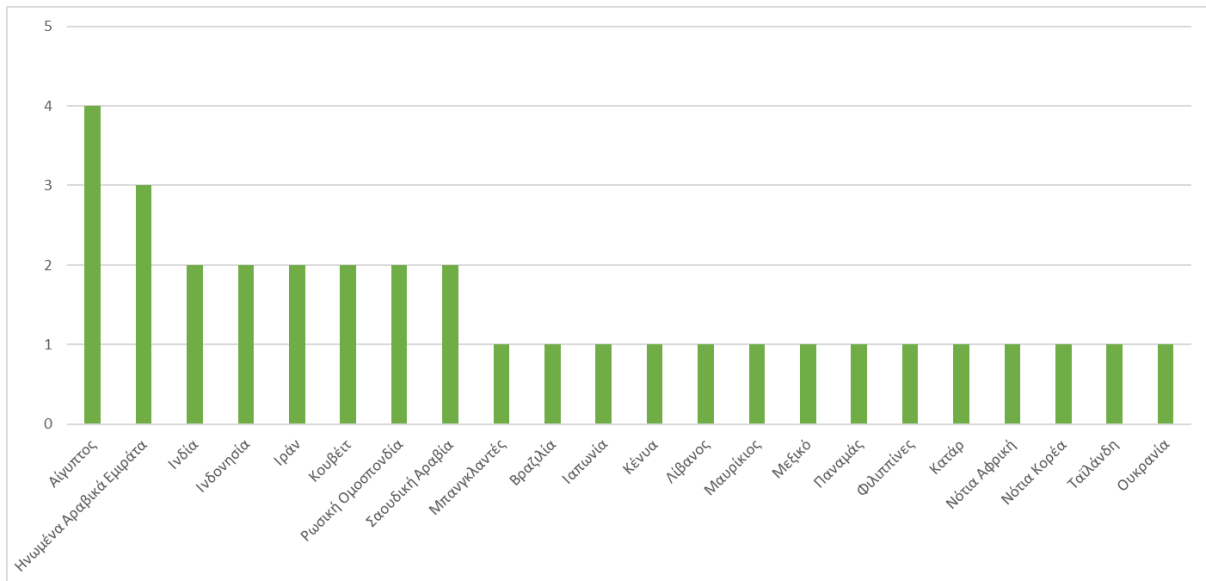
Γ. Εμπόδια που άρθηκαν το 2020

Η Επιτροπή έδρασε προληπτικά σε σχέση με τα εμπόδια το 2020, διασφαλίζοντας την πλήρη ή μερική άρση 33 εμποδίων σε 22 χώρες εμπορικούς εταίρους, όπως φαίνεται από το διάγραμμα 5 που ακολουθεί.

Διάγραμμα 5: Αριθμός εμποδίων που άρθηκαν από τους εταίρους (2020)

⁶⁶ Ορισμένα από τα μέτρα αυτά καταγράφηκαν στη βάση δεδομένων της ΕΕ προκειμένου να τεθούν υπό παρακολούθηση (στη δικτυακή πύλη «Access2Markets» <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/el/barriers>).

⁶⁷ Οι προμήθειες με τις οποίες σχετίζονταν οι περιορισμοί περιλάμβαναν υδροξυλωροκίνη (HCQ), άλλα δραστικά φαρμακευτικά συστατικά και σκευάσματα παρακεταμόλης (πάνω από το ένα τρίτο της ινδικής παραγωγής των σκευασμάτων παρακεταμόλης εξάγεται στην ΕΕ).

Η Επιτροπή διαθέτει σειρά μέσων, τα οποία συχνά εφαρμόζονται συνδυαστικά για την άρση των εμπορικών εμποδίων. Εκτός από την ενεργοποίηση του θεσμικού πλαισίου δυνάμει των διμερών εμπορικών συμφωνιών της (βλ. τμήμα Π.2 Β ανωτέρω), η Επιτροπή χρησιμοποιεί **διπλωματικούς διαύλους** και διαλόγους υψηλού επιπέδου με τους εμπορικούς εταίρους της για την άρση των εμποδίων. Επίσης, εγείρει σε τακτική βάση το ζήτημα των εμποδίων σε πολυμερές επίπεδο στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Μπορεί επίσης να κινήσει έρευνες στο πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ για τα εμπόδια στο εμπόριο (δύο εξεταστικές διαδικασίες ξεκίνησαν το 2020 και ολοκληρώθηκαν το 2021· βλ. κατωτέρω).

Η διμερής δράση αποδείχθηκε αποτελεσματική οδός για την αντιμετώπιση των εμποδίων

Παραδείγματα προσπαθειών σε διμερές επίπεδο:

- **Σαουδική Αραβία/πλαστικά:** Οι συνδυασμένες προσπάθειες της Επιτροπής, των κρατών μελών της ΕΕ και των επιχειρήσεων συνέβαλαν στην αποτροπή ενός τεχνικού εμποδίου στην πιστοποίηση των πλαστικών υλικών από τη Σαουδική Αραβία. Τα κράτη μέλη και οι ενώσεις του κλάδου ανέφεραν στην Επιτροπή μια νέα απαίτηση που θα καθιστούσε υποχρεωτική τη χρήση πιστοποιημένων οξοδιασπώμενων πλαστικών για τις συσκευασίες. Η Επιτροπή μελέτησε το ζήτημα και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο εν λόγω περιορισμός δεν ήταν επιστημονικά τεκμηριωμένος (δηλαδή δεν είχαν αποδειχτεί οι ευεργετικές επιπτώσεις των οξοδιασπώμενων πλαστικών στο περιβάλλον). Χάρη στο συμπέρασμα αυτό, σε συνδυασμό με άλλα επιστημονικά στοιχεία που παρουσίασε η αντιπροσωπία της ΕΕ, η Σαουδική Αραβία δεν έθεσε τελικά σε ισχύ τον τεχνικό κανονισμό για τα προϊόντα συσκευασίας.
- **Ινδονησία/ΔΔΙ:** Τα τελευταία δύο έτη, η Επιτροπή έθεσε επανειλημμένως στην Ινδονησία το ζήτημα της τοπικής παραγωγής ως προϋπόθεσης για την προστασία των φαρμακευτικών προϊόντων που είναι κατοχυρωμένα με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, καθώς αυτό αποτελούσε σοβαρό εμπόδιο για τις ευρωπαϊκές εταιρείες που επιθυμούσαν να δραστηριοποιηθούν ανταγωνιστικά στην Ινδονησία. Η ΕΕ συνεργάστηκε με την Ινδονησία μέσω διπλωματικών διαύλων καθώς και με χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις για την εξεύρεση λύσης που θα ήταν αμοιβαία επωφελής και για τις τοπικές και για τις ευρωπαϊκές καινοτόμες βιομηχανίες και συμβατή με τα διεθνή πρότυπα. Τον Οκτώβριο του 2020 η Ινδονησία θέσπισε νέο πολυνομοσχέδιο για τη

δημιουργία θέσεων εργασίας, με τον οποίο άρθηκε η απαίτηση αυτή. Αυτό αποτέλεσε σημαντική κίνηση προς την κατεύθυνση της συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα που καλύπτουν, μεταξύ άλλων, την παραγωγή, την εισαγωγή και την αδειοδότηση εφευρέσεων κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στην Ινδονησία.

παράλληλη δράση στο πλαίσιο του ΠΟΕ και των διαφόρων επιτροπών του...

Δεδομένων των πολυάριθμων κανόνων και κανονισμών που επηρεάζουν το διεθνές εμπόριο, η ορθή εφαρμογή πολυμερών υποχρεώσεων που σχετίζονται με τα ΤΕΕ είναι εξαιρετικά σημαντική. Χάρη στην επιτυχή συμμετοχή της ΕΕ στην **επιτροπή του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο (ΤΕΕ)**, κατέστη δυνατή η αποσαφήνιση, η άρση ή η αποτροπή πολλών από αυτούς τους φραγμούς που σχετίζονται με τα ΤΕΕ, γεγονός που διευκόλυνε τις εξαγωγές της ΕΕ. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις, τα μέτρα αυτά επηρέασαν **εξαγωγές της ΕΕ αξίας περίπου 83 δισ. EUR⁶⁸ κατά την τελευταία δεκαετία** σε ευρύ φάσμα τομέων, ιδίως σε ό, τι αφορά τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα, τα φαρμακευτικά προϊόντα, την αυτοκινητοβιομηχανία, τα τρόφιμα και ποτά, τα προϊόντα ΤΠ, καθώς επίσης τις ηλεκτρικές συσκευές, τα καλλυντικά, τα παιχνίδια, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, τα κεραμικά ή τα έπιπλα⁶⁹.

και ο κανονισμός για τα εμπόδια στο εμπόριο προσέφερε μια πρόσθετη νομική οδό σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Ο **κανονισμός για τα εμπόδια στο εμπόριο** είναι ένα νομικό μέσο που παρέχει στις εταιρείες, τις βιομηχανίες, τις ενώσεις και τα κράτη μέλη της ΕΕ το δικαίωμα να υποβάλουν καταγγελία στην Επιτροπή σχετικά με εμπόδια στο εμπόριο σε τρίτες χώρες. Αν η καταγγελία πληροί τα κριτήρια παραδεκτού, η Επιτροπή εξετάζει την υπόθεση για να διαπιστώσει αν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία για παραβιάσεις των διεθνών εμπορικών κανόνων που προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις ή ζημιές στον τομέα του εμπορίου και αν είναι προς το συμφέρον της ΕΕ η ανάληψη δράσης. Αν η διαδικασία οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι απαιτείται να αναληφθεί δράση προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των διεθνών εμπορικών κανόνων και να αρθεί η ζημία που προκλήθηκε, μπορούν να ληφθούν κατάλληλα μέτρα, που ενδέχεται να συμπεριλαμβάνουν την κίνηση διαδικασίας επίλυσης διαφορών.

Μέχρι στιγμής έχουν κινηθεί **24 εξεταστικές διαδικασίες δυνάμει του κανονισμού για τα εμπόδια στο εμπόριο** όσον αφορά τις εμπορικές πρακτικές ενός ευρέος φάσματος εμπορικών εταιρών (π.χ. Βραζιλία, Ιαπωνία, Καναδάς, Τουρκία). Δύο εξεταστικές διαδικασίες ξεκίνησαν το 2020 και ολοκληρώθηκαν το 2021.

- Τα παραδείγματα της Σαουδικής Αραβίας/πλακίδια και του Μεξικού/τεκίλα: Στις 5 Μαΐου 2021, η Επιτροπή ολοκλήρωσε τις έρευνες σχετικά με τα μέτρα της Σαουδικής Αραβίας⁷⁰ για τον περιορισμό της πρόσβασης στην αγορά κεραμικών πλακιδίων της ΕΕ και σχετικά με

⁶⁸Με την εν λόγω μεθοδολογία, υπολογίζονται οι τρέχουσες εμπορικές ροές που επωφελήθηκαν από την εξάλειψη/αποτροπή των φραγμών που σχετίζονται με τα ΤΕΕ, χωρίς να προσδιορίζονται ποσοτικά οι αυξήσεις των εξαγωγών ή άλλες επιπτώσεις στο εμπόριο.

⁶⁹ Βλ. επίσης δημοσίευση του Κέντρου Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής (CEPS) του Φεβρουαρίου του 2021: «Multilateral cooperation behind the trade war headlines: How much trade is freed up?» των Lucian Cernat και David Boucher https://www.ceps.eu/download/publication/?id=32164&pdf=PI2021-03_Multilateral-cooperation-behind-the-trade-war-headlines.pdf

⁷⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/may/tradoc_159564.pdf

μέτρα του Μεξικού⁷¹ που επηρεάζουν τις εξαγωγές τεκίλας στην ΕΕ. Οι έρευνες αυτές ξεκίνησαν κατόπιν καταγγελιών των αντίστοιχων επιχειρηματικών ενώσεων, δηλαδή της ευρωπαϊκής ένωσης κεραμοποιίας (European Ceramic Industry Association — Cerame-Unie) και της ευρωπαϊκής ένωσης ζυθοποιών της Ευρώπης (Brewers of Europe), και είχαν ως αποτέλεσμα την αποσαφήνιση της νομικής κατάστασης και των οικονομικών επιπτώσεων των μέτρων αυτών των τρίτων χωρών. Από τις εξεταστικές διαδικασίες που διενεργήθηκαν προέκυψε ότι οι νέοι τεχνικοί κανονισμοί της Σαουδικής Αραβίας παρεμπόδιζαν το 75 έως 80 % των εξαγωγών κεραμικών πλακιδίων της ΕΕ, αξίας 120-150 εκατ. EUR ετησίως, και επηρέαζαν πολλές ενωσιακές ΜΜΕ, ενώ η άρνηση του Μεξικού να εκδώσει πιστοποιητικά για την εξαγωγή τεκίλας στην ΕΕ ενδεχομένως συνιστούσε εξαγωγικό περιορισμό που απαγορεύεται βάσει των κανόνων του ΠΟΕ.

Μετά την ολοκλήρωση αυτών των δύο εξεταστικών διαδικασιών, **η Επιτροπή είναι πλέον σε καλύτερη θέση για να διασφαλίσει την άρση αυτών των εμποδίων.** Η Επιτροπή θα συνεργαστεί τώρα με τη Σαουδική Αραβία για να διασφαλίσει την άρση αυτών των εμποδίων είτε μέσω διαπραγματεύσεων είτε μέσω της παραπομπής της υπόθεσης στον ΠΟΕ. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί επίσης τις εκκρεμούσες διοικητικές διαδικασίες στο Μεξικό για να διασφαλίσει την άρση του εμπορικού εμποδίου.

Δ. Η πρακτική εφαρμογή της εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά και ο αντίκτυπός της το 2020

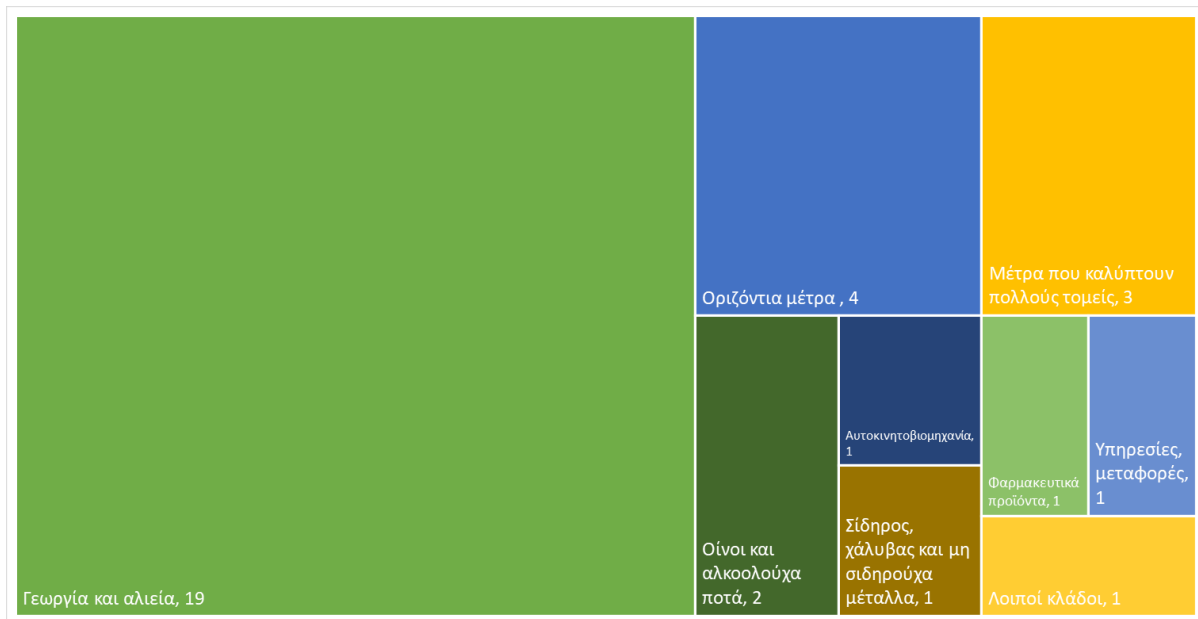
Το 2020 επιτεύχθηκαν απτά αποτελέσματα παρά τις δυσκολίες που δημιούργησε η πανδημία COVID-19, χάρη στη συνεχιζόμενη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των επιχειρήσεων στο πλαίσιο των συμβουλευτικών ομάδων για την πρόσβαση στην αγορά στις Βρυξέλλες, αλλά και πολλών ομάδων για την πρόσβαση στην αγορά που τελούν υπό τη διεύθυνση των ομάδων εμπορίου στις αντιπροσωπείες της ΕΕ, καθώς και χάρη στη συνεργασία με ενδιαφερόμενα μέρη που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την επιτόπια κατάσταση στις χώρες εταίρους μας.

Όσον αφορά τη **γεωγραφική κατανομή των εμποδίων που άρθηκαν το 2020**, 4 από αυτά αντιμετωπίστηκαν στην Αίγυπτο, 3 στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, από 2 στην Ινδία, την Ινδονησία, το Ιράν, το Κουβέιτ, τη Ρωσία και τη Σαουδική Αραβία, αντίστοιχα, και από ένα σε 14 άλλες χώρες. Σχεδόν τα μισά εμπόδια που άρθηκαν (15) είχαν εντοπιστεί στην περιοχή της Νότιας Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, καθώς η Επιτροπή αντιδρά στην αυξανόμενη τάση προστατευτισμού που επικρατεί σ' αυτή τη στρατηγική περιοχή. Επτά εμπόδια καταργήθηκαν στη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, οι **τομείς που επωφελήθηκαν περισσότερο** από τον αριθμό των εμποδίων που άρθηκαν ήταν **η γεωργία και η αλιεία**, τα οποία αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 60 % του συνόλου των αρθέντων εμποδίων. Επτά από τα εμπόδια που άρθηκαν (το ένα πέμπτο) ήταν είτε οριζόντια εμπόδια είτε εμπόδια που κάλυπταν πολλούς τομείς.

Διάγραμμα 6: Αριθμός εμποδίων που άρθηκαν ανά τομέα (2020)

⁷¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/may/tradoc_159563.pdf

Συνολικά, από **οικονομετρική ανάλυση**⁷² που διενήργησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέκυψε ότι, χάρη στην άρση ορισμένων εμποδίων από το 2014 έως το 2019⁷³, **οι εξαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2020 ήταν κατά 5,4 δισ. EUR υψηλότερες από ό, τι θα ήταν αν εξακολουθούσαν να υφίστανται τα εμπόδια**. Αυτές οι πρόσθετες ενωσιακές εξαγωγές ύψους 5,4 δισ. EUR συνιστούν τα απτά οφέλη που προέκυψαν από τις προσπάθειες εφαρμογής και επιβολής που καταβάλλουν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη και οι επιχειρήσεις στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης για την πρόσβαση στην αγορά.

IV.2 Διευκόλυνση υποβολής καταγγελιών: Το ενιαίο σημείο εισόδου

Η έναρξη λειτουργίας του ενιαίου σημείου εισόδου συμβάλλει στην εστίαση και την κινητοποίηση πόρων για την αντιμετώπιση των εμποδίων στο εμπόριο

Η έναρξη λειτουργίας του **ενιαίου σημείου εισόδου**⁷⁴ (ΕΣΕ) στις 16 Νοεμβρίου 2020 αναμένεται να βελτιώσει περαιτέρω την αλληλεπίδραση μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερομένων μερών όσον αφορά την υποβολή καταγγελιών σχετικά με εμπόδια στην πρόσβαση στην αγορά και παραβιάσεις των δεσμεύσεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και καταγγελιών σχετικά με τη μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) της ΕΕ. Το ΕΣΕ έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που διασφαλίζει ότι η Επιτροπή μπορεί να στηριχθεί σε μια στέρεη βάση αποδεικτικών στοιχείων κατά την εξέταση των καταγγελιών, πράγμα το οποίο της επιτρέπει να ενεργεί ταχύτερα και αποτελεσματικότερα στις περιπτώσεις όπου θεωρεί ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι για την ανάληψη δράσης. Ταυτόχρονα, ο μηχανισμός της υπηρεσίας μίας στάσης και η καθοδήγηση

⁷² Η εν λόγω μεθοδολογία εφαρμόζεται μόνο στο εμπόριο αγαθών και δεν επιτρέπει να συμπεριληφθούν σύνθετα εμπόδια οριζόντιου χαρακτήρα που επηρεάζουν αγαθά, ούτε εμπόδια που δεν αφορούν αγαθά.

⁷³ Η ανάλυση περιλαμβάνει 130 εμπόδια που άρθηκαν μεταξύ των ετών 2014 και 2019. Μόνο ορισμένα εμπόδια μπορούν να προσδιοριστούν ποσοτικά με αυτή την ανάλυση, ιδίως εκείνα που επηρεάζουν τις εξαγωγές εμπορευμάτων της ΕΕ και τα οποία δεν έχουν οριζόντιο αποτέλεσμα. Η ανάλυση δεν καλύπτει τα εμπόδια που άρθηκαν το 2020, δεδομένου ότι για να διαπιστωθεί ο αντίκτυπος επί των εμπορικών συναλλαγών απαιτούνται δεδομένα για ένα τουλάχιστον πλήρες έτος μετά την άρση των εμποδίων.

⁷⁴ Βλ. οδηγίες λειτουργίας: Οδηγίες λειτουργίας: https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf

που παρέχει η Επιτροπή βοηθούν πολλά ενδιαφερόμενα μέρη να ξεπεράσουν τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν όσον αφορά τον εντοπισμό των κατάλληλων διαύλων και πληροφοριών που απαιτούνται από μέρους τους προκειμένου να υποβάλλουν καταγγελίες και να παρακολουθούν την εξέλιξή τους.

Το ενιαίο σημείο εισόδου αξιοποιεί επίσης μια πιο εξορθολογισμένη προσέγγιση για τη διαχείριση των εργασιών για τα εμπόδια στο εσωτερικό της ΓΔ Εμπορίου και στο ευρύτερο φάσμα υπηρεσιών της Επιτροπής που ασχολούνται με δυνητικά εμπόδια. Μολονότι όλα τα εμπόδια εξετάζονται διαρκώς ορισμένα από αυτά εξετάζονται κατά προτεραιότητα με βάση τη νομική τους ισχύ, την οικονομική ή συστημική τους σημασία και τις προοπτικές άρσης τους.

διευκολύνει την προβολή ισχυρότερων επιχειρημάτων

Η πρόσβαση στο ενιαίο σημείο εισόδου είναι δυνατή μέσω της δικτυακής πύλης «Access2Markets» (βλ. τμήμα III. Α ανωτέρω), όπου υποβάλλονται καταγγελίες ηλεκτρονικά⁷⁵. Αφότου ανακοινώθηκε το καλοκαίρι του 2020, το ενιαίο σημείο εισόδου έχει δεχθεί πάνω από 60 μηνύματα σχετικά με πιθανές καταγγελίες που κατέληξαν στην υποβολή 17 επίσημων καταγγελιών.

και βοηθά την Επιτροπή να αντιδρά ταχύτερα και αποτελεσματικότερα

Το ενιαίο σημείο εισόδου έχει ήδη επιφέρει σημαντικότερες αλλαγές στις εργασίες της Επιτροπής για την αντιμετώπιση των εμποδίων. Όπως δείχνει το παρακάτω παράδειγμα, η λήψη των κατάλληλων πληροφοριών σε αρχικό στάδιο αυξάνει τις πιθανότητες επιτυχούς αντιμετώπισης των εμποδίων μέσω του συνόλου των διαθέσιμων επίσημων και ανεπίσημων διαύλων.

- **Παράδειγμα: Αίγυπτος/κεραμικά πλακίδια:** Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η προσωρινή απαγόρευση εισαγωγής κεραμικών πλακιδίων που επέβαλε η Αίγυπτος. Οι εταιρείες της ΕΕ, ενεργώντας μέσω της κλαδικής τους ένωσης, με τη βοήθεια της νέας υπηρεσίας μίας στάσης μπόρεσαν να ενεργήσουν γρήγορα και, με βάση τις οδηγίες του εντύπου καταγγελίας, να συγκεντρώσουν τις απαιτούμενες πληροφορίες λίγες μόνο ημέρες μετά τη δημοσίευση των σχετικών μέτρων από την Αίγυπτο. Αυτό έδωσε στην Επιτροπή τη δυνατότητα, με τη βοήθεια της αντιπροσωπίας της ΕΕ, να συνεργαστεί με τις αιγυπτιακές αρχές σε πρώιμο στάδιο, μεταξύ άλλων μέσω διπλωματικών επαφών και μέσω ανταλλαγής επιστολών. Τον Μάρτιο του 2021, μετά την αρχική περίοδο τριών μηνών, η Αίγυπτος αποφάσισε να μην παρατείνει την ισχύ του μέτρου και, ως εκ τούτου, το μέτρο έχει πλέον λήξει.

Ταυτόχρονα, πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι επίσημες καταγγελίες που έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα αφορούν κυρίως τα εμπόδια στην πρόσβαση στην αγορά, αλλά όχι ακόμη τη βιώσιμη ανάπτυξη, πράγμα το οποίο αντικατοπτρίζει την αυξημένη πολυπλοκότητα των δυνητικών υποθέσεων στον εν λόγω τομέα καθώς και τη μεγαλύτερη εξοικείωση των επιχειρηματικών φορέων με τις τρέχουσες εργασίες στον τομέα της πρόσβασης στην αγορά. Η Επιτροπή επανεξετάζει τακτικά τις κατευθυντήριες γραμμές λειτουργίας της σχετικά με το ενιαίο σημείο εισόδου, ανάλογα με τις ανάγκες, και τις προσαρμόζει λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών⁷⁶.

⁷⁵ Καταγγελίες σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά ή σχετικά με παραβιάσεις των δεσμεύσεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν πλέον να υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω των αντίστοιχων εντύπων στη διαδικτυακή πύλη «Access2Markets».

⁷⁶ Η πρώτη επικαιροποίηση που έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/chief-trade-enforcement-officer/>.

Αυτό είναι σημαντικό, καθώς το νέο σύστημα υποβολής καταγγελιών εναποθέτει στις επιχειρήσεις και τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη την ευθύνη να ζητούν την κίνηση υποθέσεων που είναι επαρκώς εμπεριστατωμένες και τεκμηριωμένες, όπου αυτό είναι δυνατόν. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η Επιτροπή είναι επαρκώς εξοπλισμένη για να αντιδράσει. Επιπλέον, η Επιτροπή διατηρεί πάντα το δικαίωμα να αναλάβει δράση με δική της πρωτοβουλία (κινώντας υποθέσεις αυτεπαγγέλτως), τόσο για εμπόδια που αφορούν την πρόσβαση στην αγορά όσο και για παραβιάσεις των δεσμεύσεων που αφορούν το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

V. Διμερής και πολυμερής επιβολή των εμπορικών δεσμεύσεων: επίλυση διαφορών⁷⁷

Οι αποτελεσματικές έγκαιρες προσπάθειες με σκοπό την εφαρμογή, την πρόληψη δυνητικών εμποδίων και την αντιμετώπιση των υφιστάμενων εμποδίων προτού αυτά παγιωθούν βρίσκεται στο επίκεντρο της νέας προσέγγισης της Επιτροπής όσον αφορά την εφαρμογή και την επιβολή. Ωστόσο, το έργο αυτό πρέπει να υποστηρίζεται από αποτελεσματικές νομικές διαδικασίες για την επίλυση των διαφορών, οι οποίες θα χρησιμοποιούνται όταν αυτό είναι απαραίτητο.

V.1 Χρήση της επίλυσης διαφορών

A. Επίλυση διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ

Η επίλυση διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ εξακολουθεί να είναι σημαντική για την αποτελεσματική επιβολή, παρότι επί του παρόντος παρεμποδίζεται η λειτουργία του δευτεροβάθμιου οργάνου επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ

Στο πλαίσιο του συστήματος επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ εκδίδονται **ανεξάρτητες και αμερόληπτες αποφάσεις**, που είναι δεσμευτικές για τα μέρη που εμπλέκονται στη διαφορά, και κατά των οποίων μπορεί να ασκηθεί **προσφυγή**, πράγμα που διασφαλίζει **την ποιότητα και τη νομιμότητα** των αποφάσεων αυτών.

Ο ΠΟΕ προσφέρει ένα δοκιμασμένο σύστημα επίλυσης διαφορών που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την ΕΕ για την επιβολή των δικαιωμάτων της στο πλαίσιο του ΠΟΕ όταν άλλα μέλη του ΠΟΕ δεν τηρούν τις δεσμεύσεις τους. Έως τον Ιούνιο του 2021, η ΕΕ είχε κινήσει 104 από τις 600 διαφορές που είχαν παραπεμφθεί στον ΠΟΕ από το 1995.

Κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση, η ΕΕ **κίνησε σημαντικό αριθμό διαδικασιών επίλυσης διαφορών**. Ενώ τα χρονοδιαγράμματα των διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ έχουν αναπόφευκτα επηρεαστεί από την πανδημία COVID-19, η ΕΕ προώθησε ενεργά και υποστήριξε μέτρα στο πλαίσιο του ΠΟΕ προκειμένου να παραμείνουν οι διαφορές εντός χρονοδιαγράμματος, για παράδειγμα μέσω της διεξαγωγής ακροάσεων των αρμόδιων ειδικών ομάδων σε εικονική ή υβριδική μορφή.

⁷⁷ Για λεπτομερή σύνοψη ιδίως των υποθέσεων του ΠΟΕ στις οποίες εμπλέκεται η ΕΕ ως καταγγέλλουσα ή καθ' ής, και των υποθέσεων στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών της ΕΕ, βλ. την τελευταία επικαιροποιημένη έκδοση του εγγράφου «Overview of the EU's active dispute settlement cases» (Επισκόπηση των υποθέσεων επίλυσης διαφορών της ΕΕ που βρίσκονται σε εξέλιξη), που δημοσιεύεται στον ιστότοπο της ΓΔ Εμπορίου (<https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/dispute-settlement/>).

Διαδικασίες επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ

— Οι εργασίες των αρμόδιων ειδικών ομάδων συνεχίστηκαν για αρκετές διαφορές που κίνησε η ΕΕ, μεταξύ άλλων: κατά της Τουρκίας στην υπόθεση των φαρμακευτικών προϊόντων (DS583)· κατά της Κολομβίας όσον αφορά τους δασμούς αντνιτάμπινγκ για τις κατεψυγμένες τηγανητές πατάτες από το Βέλγιο, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες (DS591)· κατά της Ινδίας για τους υπερβολικούς δασμούς που επέβαλε σε ορισμένα προϊόντα στον τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (DS582)· και κατά των ΗΠΑ όσον αφορά ορισμένα μέτρα για προϊόντα χάλυβα και αλουμινίου (DS548) και δασμούς αντνιτάμπινγκ και αντισταθμιστικούς δασμούς στις ώριμες ελιές από την Ισπανία (DS577).

Η ΕΕ προώθησε στο στάδιο της ακρόασης από την αρμόδια ειδική ομάδα τη διαφορά της αναφορικά με την απαγόρευση από μέρος της Ινδονησίας των εξαγωγών μεταλλεύματος νικελίου από αυτή τη χώρα, καθώς και σχετικά με τις απαιτήσεις της για εγχώρια μεταποίηση όσον αφορά το μετάλλευμα νικελίου και το σιδηρομετάλλευμα. Συγκροτήθηκε ειδική ομάδα στην Ινδονησία στις 29 Απριλίου 2021 — Μέτρα σχετικά με τις πρώτες ύλες (DS592).

— Τον Οκτώβριο του 2020, στο πλαίσιο της διαφοράς της ΕΕ με τις ΗΠΑ σχετικά με τα μεγάλα αεροσκάφη πολιτικής αεροπορίας (DS353), το όργανο επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ επέτρεψε στην ΕΕ να αναστείλει τις παραχωρήσεις που αφορούν τις ΗΠΑ έως του ύψους σχεδόν των τεσσάρων δισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ ετησίως. Μετά την πραγματική επιβολή αντιμέτρων από την ΕΕ στις 10 Νοεμβρίου 2020 και την αμοιβαία αναστολή των αντιμέτρων από την ΕΕ και τις Ηνωμένες Πολιτείες στις 5 Μαρτίου 2021 για τέσσερις μήνες, στις 15 Ιουνίου 2021 επιτεύχθηκε συμφωνία επί ενός πλαισίου συνεργασίας για τα μεγάλα αεροσκάφη πολιτικής αεροπορίας, σύμφωνα με το οποίο η αναστολή των αντιμέτρων παρατείνεται για μια πενταετία.

B. Επίλυση διμερών διαφορών

Το 2020 η Επιτροπή συνέχισε τις εργασίες της διά της δικαστικής οδού δυνάμει των διατάξεων των διμερών εμπορικών συμφωνιών σχετικά με την επίλυση διαφορών

Οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών που προβλέπονται σε 31 από τις 37 εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ οι οποίες καλύπτονται από την παρούσα έκθεση ευνουούν, ως πρώτο βήμα, την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων μέσω διαβούλευσης. Αυτό είναι εφικτό σε περιπτώσεις όπου υπάρχει καλή θέληση και από τις δύο πλευρές για την ταχεία αντιμετώπιση των ανισορροπιών και την εξάλειψη των εμπορικών φραγμών που εντοπίζονται κατά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις εν λόγω συμφωνίες.

Όταν διαφαίνεται ότι δεν είναι δυνατή η εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτής λύσης μέσω διαβούλευσης, οποιαδήποτε πλευρά μπορεί να ζητήσει τη σύσταση ειδικής ομάδας επίλυσης διαφορών.

Από το 2018 η ΕΕ έχει ζητήσει την επίλυση διαφορών στο πλαίσιο τεσσάρων διμερών εμπορικών συμφωνιών: της συμφωνίας σύνδεσης με την **Ουκρανία**, της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών με τη Δημοκρατία της **Κορέας**, της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης με την **Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA)**⁷⁸ και της συμφωνίας σύνδεσης με την **Αλγερία**. Τα βήματα που έγιναν το 2020 και στις αρχές του 2021 περιλαμβάνουν τα εξής:

⁷⁸Η ΣΟΕΣ ΕΕ–KAMA εφαρμόζεται μεταξύ της ΕΕ και έξι χωρών της Κοινότητας για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (KAMA): Εσουατίνι, Λεσόθο, Μοζαμβίκη, Μποτσουάνα, Ναμίμπια και Νότια Αφρική.

- Τον Απρίλιο του 2020 η ΕΕ ζήτησε τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας με την **Τελωνειακή Ένωση της Μεσημβρινής Αφρικής (SACU)**⁷⁹ στο πλαίσιο της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης της ΕΕ με την Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (ΚΑΜΑ)⁸⁰ όσον αφορά τα μέτρα διασφάλισης που ελήφθησαν κατά των εξαγωγών πουλερικών της ΕΕ. Η διαδικασία επιλογής των μελών της ειδικής ομάδας, η οποία είχε ανασταλεί προσωρινά λόγω της κατάστασης της δημόσιας υγείας, ξεκίνησε εκ νέου στις 22 Νοεμβρίου 2020 και βρίσκεται σε εξέλιξη.
- Επίσης, τον Ιούνιο του 2020, η Επιτροπή προσέφυγε στο Συμβούλιο Σύνδεσης δυνάμει της συμφωνίας της με την Αλγερία προκειμένου να αντιμετωπίσει ορισμένα μέτρα περιορισμού των εισαγωγών, συμπεριλαμβανομένης μιας απαγόρευσης που επέβαλε η **Αλγερία** στις εισαγωγές αυτοκινήτων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν, τον Σεπτέμβριο του 2020, εποικοδομητικές συζητήσεις μεταξύ της ΕΕ και της Αλγερίας σχετικά με όλα τα αμφισβητούμενα μέτρα, οι οποίες περιέλαβαν πολυάριθμους γύρους το 2021, προκειμένου να επιλυθεί η διαφορά με φιλικό διακανονισμό.
- Όσον αφορά την **Κορέα**, έπειτα από καθυστερήσεις που συνδέονταν, μεταξύ άλλων, με την πανδημία COVID-19, η ομάδα εμπειρογνομόνων εξέδωσε την απόφασή της τον Ιανουάριο του 2021 για την υπόθεση που παρέπεμψε η ΕΕ σχετικά με την υποχρέωση της Κορέας δυνάμει της ΣΕΣ να κυρώσει τις θεμελιώδεις συμβάσεις της ΔΟΕ και σχετικά με τη νομοθεσία για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, βλ. τμήμα II.2 Γ ανωτέρω.
- Στην περίπτωση της **Ουκρανίας**, η ειδική ομάδα αποφάνθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2020 υπέρ της ΕΕ όσον αφορά την απαγόρευση των εξαγωγών ξυλείας προς την ΕΕ. Η Ουκρανία ενημέρωσε γραπτώς την ΕΕ στις 29 Ιουνίου 2021 σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειώσει όσον αφορά τη συμμόρφωση με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας, αλλά δεν ήταν σε θέση να κοινοποιήσει τυχόν μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί με την απόφαση της εν λόγω ομάδας.

⁷⁹ 5 μέλη της ΚΑΜΑ (Εσουατίνι, Λεσότο, Μποτσουάνα, Ναμίμπια και Νότια Αφρική) συγκρότησαν τελωνειακή ένωση.

⁸⁰ <https://www.sadc.int/about-sadc/overview/>)

Υπόθεση επίλυσης διαφοράς με την Ουκρανία

Το 2005 η Ουκρανία άρχισε να εφαρμόζει απαγόρευση των εξαγωγών για ορισμένα είδη ξύλου με τη μορφή ακατέργαστης και πριστής ξυλείας. Μεταξύ των ετών 2015 και 2017, η Ουκρανία διεύρυνε το φάσμα των προϊόντων στο οποίο εφαρμοζόταν η εν λόγω **απαγόρευση των εξαγωγών** ώστε να καλύψει τις **εξαγωγές όλων των ειδών ακατέργαστης ξυλείας**. Δεδομένου ότι δεν κατέστη δυνατόν να επιλυθεί το ζήτημα μέσω των προσπαθειών σε επίπεδο πολιτικής, η Επιτροπή αποφάσισε στις 22 Νοεμβρίου 2018 να κινήσει τη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς με την Ουκρανία στο πλαίσιο της διμερούς συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ–Ουκρανίας (στις 28 Ιανουαρίου 2020 συγκροτήθηκε ειδική ομάδα διαιτησίας).

Η προσέγγιση που εφάρμοσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην εν λόγω υπόθεση βασίστηκε όχι μόνο σε **ισχυρή νομική βάση**, αλλά και στον **οικονομικό αντίκτυπο** της απαγόρευσης των εξαγωγών που επέβαλε η Ουκρανία. Ενώ η Ουκρανία κατέστη στο μεταξύ η δεύτερη μεγαλύτερη πηγή εισαγωγών (επεξεργασμένης) μαλακής ξυλείας για την Κίνα, οι εισαγωγές ακατέργαστης ξυλείας προς την ΕΕ από την Ουκρανία μειώθηκαν από 2 εκατομμύρια τόνους το 2015 (14 % των εισαγωγών της ΕΕ) στο αμελητέο επίπεδο των 2 000 τόνων το 2019, γεγονός που δυνητικά θα μπορούσε να έχει σοβαρό αντίκτυπο στη διαθεσιμότητα των σχετικών πρώτων υλών για την ενωσιακή βιομηχανία επεξεργασίας ξυλείας.

Η ειδική ομάδα διαιτησίας εξέδωσε την τελική της απόφαση στις 11 Δεκεμβρίου 2020, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η απαγόρευση των εξαγωγών ακατέργαστης ξυλείας από την Ουκρανία ήταν ασυμβίβαστη με το άρθρο 35 της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ–Ουκρανίας, το οποίο δεν επιτρέπει τις απαγορεύσεις εξαγωγών. Η απόφαση **διευκρίνιζε** επίσης ότι **οι σχετικές εξαιρέσεις δεν εφαρμόζονται**, απορρίπτοντας τον ισχυρισμό της Ουκρανίας ότι η απαγόρευση των εξαγωγών ακατέργαστης ξυλείας είχε προβλεφθεί νομίμως με σκοπό την προστασία των ουκρανικών δασών. Η ειδική ομάδα δέχτηκε αυτή την επιχειρηματολογία μόνο για μια πολύ περιορισμένη προγενέστερη απαγόρευση των εξαγωγών πριστής ξυλείας δέκα ειδών ξύλου που πολύ σπάνια αποτελούν αντικείμενο εμπορίας.

Η εν λόγω υπόθεση αντικατοπτρίζει την πολιτική της ΕΕ που συνίσταται στη λήψη **δραστηκών μέτρων κατά των εξαγωγικών περιορισμών**, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί αποτελούν **συστημική απειλή** για το διεθνές εμπόριο. Αυτό κατέστη επίσης φανερό στη δράση της ΕΕ και άλλων εμπορικών εταίρων ενάντια σε ορισμένους κινεζικούς περιορισμούς στις πρώτες ύλες ή πιο πρόσφατα στην κίνηση από την ΕΕ διαδικασίας επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ κατά της απαγόρευσης εξαγωγών μεταλλεύματος νικελίου από την Ινδονησία (DS592· βλ. πλαίσιο για τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ).

V.2 Ανανέωση της ομάδας διαιτητών και εμπειρογνομώνων στον τομέα του εμπορίου και της βιώσιμης ανάπτυξης

Τον Δεκέμβριο του 2020 η Επιτροπή εξέδωσε πρόσκληση υποβολής αιτήσεων για την ανανέωση της ομάδας διαιτητών και της χωριστής ομάδας εμπειρογνομώνων σε θέματα εμπορίου και βιώσιμης ανάπτυξης που χρησιμοποιούνται για την στελέχωση των ειδικών ομάδων επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών στις οποίες η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος. Μια επιτροπή επιλογής αποτελούμενη από έμπειρους διεθνείς δικαστές και ακαδημαϊκούς θα εξετάσει τις αιτήσεις προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι τα οικεία άτομα είναι κατάλληλα για διορισμό.

Δεδομένης της συμμόρφωσής της με τη «δέσμευση για ίση εκπροσώπηση στη διαιτησία», η Επιτροπή θα επιδιώξει να διασφαλίσει την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στους πίνακες διαιτητών και εμπειρογνομόνων που προτείνει στο Συμβούλιο, καθώς και στον διορισμό διαιτητών ή εμπειρογνομόνων σε θέματα εμπορίου και βιώσιμης ανάπτυξης για συγκεκριμένες διαφορές.

V.3 Αντιμετώπιση των εμποδίων στην επίλυση διαφορών

Δεδομένης της παρεμπόδισης των εργασιών του δευτεροβάθμιου οργάνου επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρωτοστατεί στις προσπάθειες εξεύρεσης προσωρινής ρύθμισης ωστόσο εξευρεθεί οριστική λύση...

Η λειτουργία του δευτεροβάθμιου οργάνου επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ έχει παραλύσει από τον Δεκέμβριο του 2019, λόγω παρεμπόδισης των διορισμών. Ως εκ τούτου, είναι πιθανό να μην επιτευχθεί η έκδοση δεσμευτικού πορίσματος σε μια διαφορά όταν το ηττηθέν μέρος προσφύγει σε ανενεργό δευτεροβάθμιο όργανο επίλυσης της διαφοράς και αρνείται να συμφωνήσει για την προσφυγή σε διαιτησία βάσει των κανόνων του ΠΟΕ. Επί του παρόντος, ο αριθμός των υποθέσεων αυτού του είδους που δεν είναι δυνατόν να διεκπεραιωθούν αυξάνεται συνεχώς, γεγονός που έχει αρνητικό αντίκτυπο στη σταθερότητα και την προβλεψιμότητα του διεθνούς εμπορικού περιβάλλοντος. Σκοπός της πολυμερούς προσωρινής ρύθμισης διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου (Multi-party interim appeal arbitration arrangement — MPIA), που περιγράφεται κατωτέρω, είναι να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα.

A. Δημιουργία της πολυμερούς προσωρινής ρύθμισης διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου (MPIA)

Η «πολυμερής προσωρινή ρύθμιση διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου» προσφέρει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα δεσμευτικής και ανεξάρτητης επίλυσης διαφορών βάσει των κανόνων του ΠΟΕ, καθώς και τη δυνατότητα προσφυγής

Τον Απρίλιο του 2020 η ΕΕ και μια ομάδα αποτελούμενη από άλλα μέλη του ΠΟΕ συγκρότησαν την πολυμερή προσωρινή ρύθμιση διαιτητικού δευτεροβάθμιου οργάνου, γνωστή με τα αρχικά «MPIA» (Multi-party interim appeal arbitration arrangement). Στο πλαίσιο της ρύθμισης αυτής — στην οποία μπορεί να προσχωρήσει οποιοδήποτε μέλος του ΠΟΕ— οι συμμετέχοντες δεσμεύονται να παραπέμπουν τυχόν προσφυγές για τις μεταξύ τους διαφορές στο πλαίσιο του ΠΟΕ σε δευτεροβάθμια διαιτησία σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ, ενόσω το δευτεροβάθμιο όργανο επίλυσης διαφορών εξακολουθεί να μην είναι σε θέση να λειτουργήσει πλήρως.

Με βάση τους ισχύοντες κανόνες του ΠΟΕ, η **MPIA διατηρεί, μεταξύ των συμμετεχόντων και για όσο διάστημα το δευτεροβάθμιο όργανο επίλυσης διαφορών δεν είναι σε θέση να λειτουργήσει πλήρως, το δικαίωμα προσφυγής για τις διαφορές στο πλαίσιο του ΠΟΕ**, καθώς και το δικαίωμα δεσμευτικής και ανεξάρτητης επίλυσης εμπορικών διαφορών. Αυτό σημαίνει ότι, σε σχέση με τους λοιπούς συμμετέχοντες στην MPIA, η ΕΕ εξακολουθεί να επωφελείται από ένα πλήρως λειτουργικό σύστημα επίλυσης διαφορών δύο βαθμίδων σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ, παρά την κρίση που πλήττει το δευτεροβάθμιο όργανο επίλυσης διαφορών. Επιπροσθέτως, διατηρώντας τη δυνατότητα επίλυσης διαφορών μεταξύ των συμμετεχόντων, η MPIA συμβάλλει γενικά στη σταθερότητα και τη διατήρηση του εμπορίου που βασίζεται σε κανόνες. Έως τον Ιούνιο του 2021 η MPIA κάλυπτε

25 μέλη του ΠΟΕ⁸¹. Σ' αυτά περιλαμβάνονται σημαντικοί χρήστες του μηχανισμού επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περίπου το ήμισυ του παγκόσμιου ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Τον Ιούλιο του 2020 τα συμμετέχοντα μέλη του ΠΟΕ δημιούργησαν μια δεκαμελή προσωρινή ομάδα δευτεροβάθμιων διαιτητών, από την οποία θα επιλέγονται τυχαία τρεις διαιτητές για κάθε υπόθεση για την εξέταση τυχόν προσφυγών που καλύπτονται από την ΜΡΙΑ.

Η ΜΡΙΑ χρησιμοποιήθηκε σε αρκετές διαφορές στις οποίες τα εμπλεκόμενα μέρη συμμετέχουν αμφοτέρωθεν στην ΜΡΙΑ, μέσω της υπογραφής συμφωνιών δευτεροβάθμιας διαιτησίας που αντιστοιχούν στο μοντέλο της ΜΡΙΑ. Οι διαφορές αυτές περιλαμβάνουν την υπόθεση της ΕΕ κατά της Κολομβίας σχετικά με τους δασμούς αντιντάμπινγκ για τις κατεψυγμένες τηγανητές πατάτες που εισάγονται από ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ (DS591). Ως εκ τούτου, αν η ΕΕ κερδίσει την εν λόγω υπόθεση στο στάδιο της εξέτασης από την ειδική ομάδα, η Κολομβία δεν θα είναι σε θέση να επιδιώξει την ακύρωση της σχετικής απόφασης προσφεύγοντας στο δευτεροβάθμιο όργανο επίλυσης διαφορών το οποίο βρίσκεται εκτός λειτουργίας.

B. Ενίσχυση του κανονισμού της ΕΕ για την επιβολή

Οι αλλαγές στον κανονισμό της ΕΕ για την επιβολή δίνουν στην ΕΕ τη δυνατότητα να αντικρούσει τις απόπειρες εταίρων να παρεμποδίσουν την έκδοση οριστικής απόφασης στο πλαίσιο του ΠΟΕ ή διμερών διαφορών

Τροποποιώντας τον «**κανονισμό για την επιβολή**», η ΕΕ διέυρνε τις δυνατότητες που έχει να ασκεί και να επιβάλλει τα διεθνή της δικαιώματα με πιο δυναμικό τρόπο. Οι **τροποποιήσεις** που εισήγαγε ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/167, ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 13 Φεβρουαρίου 2021, ενισχύουν την ικανότητα που έχει η ΕΕ να ενεργεί σε δύο σημαντικούς τομείς.

- Πρώτον, οι τροποποιήσεις δίνουν στην ΕΕ τη δυνατότητα να αναστείλει ή να άρει τις υποχρεώσεις της έναντι ορισμένου εμπορικού εταίρου σε περιπτώσεις παραβίασης των διεθνών εμπορικών κανόνων ή δεσμεύσεων από μέρος του εν λόγω εταίρου έναντι της ΕΕ, όταν ο τελευταίος επιδιώκει να παρεμποδίσει την οριστική και δεσμευτική ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών επίλυσης διαφορών, είτε στο πλαίσιο του μνημονίου για την επίλυση διαφορών του ΠΟΕ είτε σε σχέση με διμερείς ή περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες. Με άλλα λόγια, οι τροποποιήσεις αφορούν καταστάσεις στις οποίες, παρά την καλή πίστη και τις βέλτιστες προσπάθειες της ΕΕ, δεν μπορεί να εκδοθεί δεσμευτική απόφαση επί εμπορικής διαφοράς σχετικά με παραβίαση δικαιωμάτων της ΕΕ. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι ο αντισυμβαλλόμενος (ο εμπορικός εταίρος της ΕΕ) δεν λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα (για παράδειγμα, αρνείται να διορίσει διαιτητές δυνάμει διεθνούς εμπορικής συμφωνίας της ΕΕ) ή προσφεύγει κατά της έκθεσης της ειδικής ομάδας του ΠΟΕ ενώπιον του ανενεργού δευτεροβάθμιου οργάνου επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ και δεν συμφωνεί με την παραπομπή της υπόθεσης σε προσωρινή δευτεροβάθμια διαιτησία δυνάμει του άρθρου 25 του μνημονίου για την επίλυση διαφορών του ΠΟΕ. Η λήψη μέτρων επιβολής μέσω της αναστολής ή της άρσης των υποχρεώσεων της ΕΕ έναντι του οικείου εμπορικού εταίρου προασπίζει αποτελεσματικά τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

⁸¹ Αυστραλία, Βραζιλία, Γουατεμάλα, Ελβετία, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ισημερινός, Ισλανδία, Καναδάς, Κίνα, Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Μαυροβούνιο, Μεξικό, Μπενίν, Νέα Ζηλανδία, Νικαράγουα, Νορβηγία, Ουκρανία, Ουρουγουάη, Πακιστάν, Περού, Σιγκαπούρη, Χιλή και Χονγκ Κονγκ (Κίνα).

- Δεύτερον, οι τροποποιήσεις αυτές διευρύνουν επίσης το φάσμα των δυνητικών αντιμέτρων καθώς επιτρέπουν στην ΕΕ να λαμβάνει αντίμετρα που αφορούν το εμπόριο υπηρεσιών και ορισμένες πτυχές των ΔΔΙ που σχετίζονται με το εμπόριο. Ως εκ τούτου, το φάσμα των επιλογών που διαθέτει η ΕΕ όσον αφορά τα μέτρα επιβολής είναι σημαντικά ευρύτερο και καλύτερα προσαρμοσμένο στη σημερινή κοινωνία της γνώσης. Η πρόβλεψη μέτρων αυτού του είδους συνάδει με τη σοβαρότητα που αποδίδει η ΕΕ στην τήρηση των δεσμεύσεων από μέρους των εμπορικών εταίρων της.